

KAKOR JELEN
HREPENI
PO POTOKIH VODA,
TAKO HREPENI
MOJA DUŠA
PO TEBI, O BOG

Psalm 42

BUENOS
AIRES
1984

DUHOVNO ŽIVLJENJE

Necesidad de un exámen de conciencia

¿Creemos que la autoridad viene de Dios? ¿Admitimos que la ley justa obliga en conciencia? ¿Las autoridades sienten la responsabilidad de ser representantes de la totalidad del pueblo? ¿O actúan como personeros de un sector? ¿Respetan e los mismos la majestad de la ley? ¿Legislan y obran procurando el bien común, evitando instrumentar el poder en favor de privilegios o intereses particulares?

La intolerancia es otro de los rasgos negativos característicos de algunos grupos sociales argentinos, los cuales han buscado el poder por cualquier medio, incluso la violencia, en procura del interés de su propio grupo con exclusión de los demás.

¿Aceptamos que la Nación es fruto de la amistad social y que en ella todos gozan de iguales derechos y que sus miembros más débiles deben ser especialmente servidos por los más fuertes? ¿Detestamos todo tipo de totalitarismos? ¿O admitimos la filosofía anticristiana de que el fin justifica los medios? ¿Deploramos la locura de la subversión guerrillera que enlutó la Patria? ¿Reprobamos la adopción de similares métodos e ideología para su represión?

Un territorio rico e inmenso se ofrece a un país con una tasa de natalidad muy baja.

¿Somos amantes de la vida aceptando los hijos como don de Dios? ¿O somos partidarios de la anticoncepción y del aborto? ¿Cuidamos y fortalecemos la sociedad familiar? O hacemos la apología de la infidelidad y del divorcio? ¿Valoramos el sexo como un don de Dios para la complementación de dos seres que se aman en un matrimonio indisoluble y fecundo? ¿O lo reducimos a simple objeto de placer egoísta?

(Conferencia Episcopal Argentina)

Slovenski pregovori o počitku in razvedrilu

Boga kliči, a sam ne počivaj!

Dober počitek je pol dela.

Kdor dolgo spi, obira kosti.

Mirna vest je najboljše zglavje.

Če se hočeš veseliti, moraš mnogo pozabiti.

Humor je sol življenja.

Kdor poje rad, ostaja mlad.

Kjer je veliko vpitja, tam je malo užitja.

Kjef junaki — ukanje, kjer dekliči — petje.

Ko lepa pesem zaori, se srce razvedri.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 51

FEBRUAR 1984

Slovenski škofje vernikom v zdomstvu in izseljenstvu

Slovenski škofje smo danes zbrani v Ljubljani na redni seji naše slovenske pokrajinske konference in obračamo svoje misli tudi k vam, ki ste še vedno tudi del naše Cerkve. Ob bližajočih se božičnih praznikih, ob izseljenski nedelji, ki bo letos na sam božič, in ob novem letu, bi vam radi iz srca voščili in zaželeli miru in vseh božjih darov. Želimo vam, da bi v svetem letu našega odrešenja tudi vi globlje začutili, da ste tudi vi „odkupljeni... z dragoceno krvjo Kristusa kot nedolžnega in brezmadežnega Jagnjeta“ (1 Pt 1, 19).

Predobro se zavedamo, da je ob pojavu današnje svetovne gospodarske, нравne in politične stiske v mnoga srca zašel strah, nemir in negotovost, kaj bo z nami v bližnji bodočnosti. Ko škofje doma in po svetu s strahom opazujemo razvrednotenje tolikernih duhovnih in нравnih vrednot, smo upravičeno z vami skupaj zaskrbljeni tudi mi. Zaskrbljen je tudi sveti oče Janez Pavel II., ki vam je tudi letos za izseljensko nedeljo namenil posebno pismo, v katerem nas vse naprej opozarja na duhovni pomen svetega leta in na njegovo človeško razsežnost. Ko oče želi, da bi to sveto leto prineslo duhovno in нравno prenovo vsakemu kristjanu, pa obenem želi, da bi tudi sprožilo nov in dejaven val bratstva med ljudmi. Zato se obrača na tiste, med katerimi vi živite, in jih opozarja na pogosten pojav „strahu pred tujci“. Temu nasproti postavlja

„ljubezen do tujcev“ (ksenofobija — ksenofilija). Zato po besedah apostola priporoča: „gostoljubje gojite“ (Rim 12, 13). Rad bi vsem odvzel strah. Pri tem pa nas vse opozarja, naj se vprašamo po prisotnosti in resničnosti svojega krščanskega poklica. V tem letu naj bi tudi zdomci in izseljenci pregledali, koliko je njihovo življenje v skladu z Jezusovimi blagri. Svoje krščanstvo moramo poglobiti.

Zato, dragi slovenski duhovniki in verniki, tudi vaši škofje in srca želimo, da bi si v tem letu odrešenja, posebej pa še v božičnih dneh, vsakdo izmed vas živo priklical pred oči Kristusa, ki se je tudi sam „poistovetil s tujcem“ in je prišel na svet, zato, da bi podrl vse „ločilne stene“ tako med človekom in Bogom kakor tudi med ljudmi. Hotel je upostaviti resnično spravo.

Zato bi morala biti sedaj pred božičem naša prva skrb, da očistimo vsa pota, ki vodijo k Bogu, z dobro spovedjo. Tako so vedno delali naši verni predniki. To bo naša sprava z Bogom.

Sveto leto nas mora povezati tudi med seboj v trdno brat-sko skupnost. Stojmo si drug drugemu ob strani, odstranjajmo medsebojne zamere in skušajmo zares drug drugemu streči v ljubezni.

Slovenski škofje smo si tudi v minulem letu prizadevali, da smo se odzivali vašim vabilom in vas obiskovali. Nadškof Šuštar je bil na obisku v daljni Avstraliji in tam blagoslovil novo cerkev v Adelaidei. Bil je tudi na Dunaju z dunajskimi Slovenci. Škof Kramberger je blagoslovil novo cerkev v kanadskem Montrealu. Žal je Janez Jerečina CM, ki ga je povabil k blagoslovitvi, medtem umrl in odšel po plačilo k Bogu. Mariborski škof je birmal tudi v Stuttgartu. Škof Lenič je bil v Franciji, kjer je posvetil novega duhovnika za naše zdomce, Jožeta Kamina. Birmal je v Nemčiji na dveh krajih, se udeležil „dneva tujega državljana“ v Stuttgartu, odprl slovenski katoliški center na Dunaju in se v oktobru udeležil sestanka zahodnoevropskih duhovnikov v Vorarlbergu. Škof Smej je bil pri srečanju s Slovenci na Dunaju med katoliškim dnevom, škof Kvas pa je vodil običajno marijansko pobožnost v Einsiedelnu v Švici.

Tako smo lahko od blizu videli veliko bolj ali manj spodbudnega. Od blizu smo opazovali vaše delo, bratje duhovniki, in občudovali vašo nesebično velikodušnost in tudi z vami delili zaskrbljenost, da bi slovenski vernik ne utonil v tujem morju. Zato vas, dragi bratje in sestre, „namesto Kristusa“ prosimo in rotimo, da ohranjate naša sveta slovenska in verska izročila, da se radi zbirate k slovenskim božjim službam in se ne ozirate ne na levo ne na

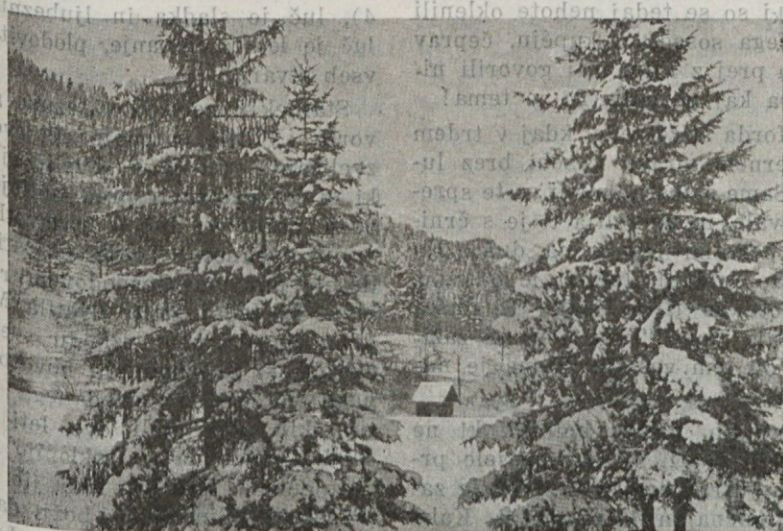

desno, pač pa bodite samostojni ljudje s trdno hrbtnico. Le tako boste ohranili svojo vernost in tudi svojo slovensko zavest.

S to željo ostajamo z vami združeni v Duhu in molitvi ter prosimo Boga, naj vas o božiču in v novem letu obilno blagoslavlja.

Ljubljana, 1. decembra 1983

+ Alojzij Šuštar + Janez Jenko + France Kramberger
ljubljski nadškof koprski škof mariborski škof
+ Stanislav Lenič + Jožef Smej + Jožef Kvas
pom. škof ljubljanski pom. škof mariborski pom. škof ljubljanski

učil ljudi je mož bogaboječi,
duhovni mož, ki zdaj ga vidiš z nami:
kako nas ustvaril vse je Bog največji,
kak' greh prišel na nas je po Adámi,
kak se je božji sin zató učlovečil,
da bi otél naróde in osrečil.

Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni,
da ljubi vse ljudi, svoje otroke,
da zemlja, kjer vijo oblaki jezni,
je skušnje kraj, da so naš dom visoke
nebesa, da trpljenje in bolezn

z veseljem vred so dar njegove roke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želí nobenega pogube.

Da ustvaril je ljudi vse za nebesa,
kjer glor'ja njega sije brez oblaka,
oko ni vid'lo, slišale ušesa
veselja, ki izvoljene tam čaka,
da spróstenim bo vseh težav telesa
se srečnim izpolnila volja vsaka,
da bodo tamkaj božji sklepi mili
té, ki se tukaj ljubijo, sklenili.

France Prešeren

Blagoslov luči

Kadar se peljemo z vlakom skozi predor, nam postane kar tesno pri srcu, ko nas hipoma zagrne hladna tema. Pač je že vsakdo videl, kako se v takih trenutkih otroci oklenejo svoje matere, od strahu in groze. Videl sem že ljudi, ki so se tedaj nehote oklenili svojega sosedu v kupéju, čeprav niso prej z njim niti govorili niti ga kaj poznali. To je tema!

Morda si že sedel kdaj v trdem večernem mraku v sobi brez luči. Same žalostne misli so te spreletavale, melanholija ti je s črnimi perutmi legala na dušo. Ko pa so prižgali luč, ti je odleglo, nehote se ti je izvilo iz duše: „Hvala Bogu!“ Na novo si zaživel ob tem veselju. Tema je mrzka!

Pravijo, da se bolniki, ki ne morejo spati, silno razvesele prvega jutranjega svita. Noč je zanje mučna in dolga, dolga. Kako si žele imeti poleg svoje postelje vso noč prižgano luč! Kako je to, si morda že sam okusil, če kdaj nisi mogel spati. Tema je moreča!

Naše zime niso brez svetlobe, toda nizko in zastrto zimsko sonce nam daje le skopo mero luči. In glej, vsa narava je pozimi kakor mrtva. Pusto, golo drevje štrli v mrzli zrak. Ptice se umaknejo v toplejše kraje, živali se zalezejo v brloge in pospé. A naj južno vreme stopí sneg in naj le

za nekaj dni posije sonce — takoj poženo grmi zeleno popje, veje dreves nabreknejo, vse se prebuja in oživlja.

Prijetnejše, lepše, vplivnejše reči ni v božjem stvarstvu kot je luč. Luč je dobra (1 Moz 1, 4), luč je sladka in ljubezniva, luč je lepota, gibanje, plodovitost vseh stvari.

Starček Simeon je o Jezusu govoril: „Videle so moje oči tvoje zveličanje (tvojega Zveličarja), ki si ga pripravil pred obličjem vseh narodov: luč v razsvetljevanje poganov.“ To je bilo štiri-deseti dan po Gospodovem rojstvu. In tedaj je že svetila Mordrim na daljnem vzhodu svetla zvezda, ki je oznanjala novorojenega Kralja, napovedanega po prerokih. Čez pičli dve leti so Modri prišli, da se poklonijo novorojenemu Kralju. Luč jih je pripeljala! Simeon — božji daljnovidec! Kako je bil božje Luči vesel! Samo da je dočakal in videl to Luč, potem je rad umrl. Kako je cenil pravo luč! —

Za praznik šotorov so v predvoru jeruzalemskega templja postavili dva velikanska kandelabra, ki sta segala čez tempeljsko ozidje. Zvečer so ju prižgali. Razsvetljevala sta s svojo milo svetlobo ves Jeruzalem. Oglasila se je tempeljska godba, leviti in duhovniki so zapeli in ves Jeruzalem je od prazniškega veselja

zaplesal slavnostni „ples plamenic“. Praznik luči! Vsakemu Judu se je tako praznovanje vtisnilo globoko v dušo... In čez dan spregovori tedaj — v templju, kjer so nastopali učenci — Jezus in pravi: „Jaz sem LUČ svetá. Kdor gre za menoj, ne bo hodil po temi, marveč bo imel luč življenja.“ — Jezus je luč, ki razsvetljuje duše in jim daje življenje, kakor sonce, zemeljska luč, razsvetljuje zemljo in ji daje življenje... Njega je Zaharija imenoval: „Vzhajajoči z višave, da razsvetli te, ki sede v temi in da razsvetli senci, da naravna naše noče na pot miru.“

Cerkev nam na svečnico blagoslavlja luč. Blagoslavlja sveče, ki nam dajejo toplo, milo, naravno

svetlobo. Tudi na veliko soboto blagoslavlja luč, velikonočno svečo, in z njo prižge večno luč, ki jo daje naravno, milo goreče oljčno olje. Cerkev za liturgično rabo nikdar ne blagoslavlja npr. električne ali podobne luči — taka luč je preveč predirna, preveč blesteča, vsiljiva, bahava, umetna in mrzla. Taka luč ni sposobna, da bi bila simbol Njega, ki je Luč sveta. Tak simbol more biti le naravna luč, ki jo daje sveča iz „čebelnega voska“, in oljna luč iz „oljčnega olja“; le ta je naravna, topla in zares živa, sveti in greje, razsvetljuje in blaži. — Taka luč je naš Gospod, poln milosti in resnice; ni le hladen oznanjevalec „načel“, temveč tudi vabi in pridobiva, išče in ljubi...

„Hodite, dokler imate luč!“ nas je povabil. Pojdimo za lučjo Jezusom. O Luč sveta, sveti nam! Mnogo duš okrog nas je temnih in mrkih — zasveti jim in jih ogrej! Evropo zagrinja mrak in strah nas je — ne ugasni ji, Luč sveta! Ne zapusti nas sirot!

Na svečnico prižgemo po blagoslovu po vsej cerkvi lučke, vsak svojo svečko. Da, tudi mi moramo biti luč. Tudi učencem je bilo rečeno: „Vi ste luč svetá.“ Ali smo zares luči, ki svetijo in grejejo? Ako ne ali pa, ako premalo, naj nas predrami prerok Mihej, ki si daje poguma z besedami: „Ko bom sedel v teminah, bo Gospod moja LUČ.“

Jože Pogačnik

Cerkev - znamenje sprave

Škofovska sinoda, ki je na svojem 6. rednem zasedanju v oktobru 1983 razpravljala o spravi in pokori v poslanstvu Cerkve, ni imela smisla sama v sebi. Okrog 220 škofov iz vseh delov sveta je imelo nalogo in voljo, da vesoljni Cerkvi in delnim krajevnim Cerkvam, ki živijo v zelo različnih razmerah, kolikor mogoče učinkovito pomaga h globljemu razumevanju spreobrnjenja, sprave in pokore ter njihovega uresničevanja v krščanskem življenju. Najbolj neposredno so to doživeli seveda udeleženci sinode sami.

Nedvomno si po vrnitvi v svojo krajevno Cerkev vsak škof prizadeva, da bi osebna spoznanja, izkušnje in doživetja posredoval tudi drugim, škofom in duhovnikom ter sploh vsem v Cerkvi in družbi, v kateri Cerkev živi.

Ko bo na voljo papeževa okrožnica, ki bo objavljena na podlagi poročil, razpravljanj in 63 predlogov, ki so bili z veliko večino sprejeti ob koncu sinode, bo mogoče še bolj prenesti sadove svetovne sinode v domačo Cerkev. V času priprave na škofovsko sinodo se je tu in tam pojavilo mnenje, da bi sinoda govorila predvsem o ispovedi in posebno še o skupni odvezi, ker je pač v zadnjih letih drugod po svetu in tudi pri nas bilo o tem veliko razpravljanja. Znano je — in po-

ročila na sinodi so to potrdila — da je skoraj povsod po svetu zakramentalna spoved postala vs bolj redka, v zahodnih deželah še bolj kot pri nas. O vzrokih za tako upadanje osebne spovedi je bilo na skupnih zasedanjih in v jezikovnih skupinah veliko povedanega. Na eni strani je vzrok otopenost vesti in osebne odgovornosti in s tem pojemanje čuta za greh, na drugi strani pa splošna verska mlačnost, ko ljudje Boga in njegovih zapovedi, Cerkve in njenih zahtev ter osebnih dolžnosti krščanskega življenja ne jemljejo več tako resno.

Vendar osrednje vprašanje sinode nikakor ni bila le spoved in poživitev zakramenta sprave, temveč spreobrnjenje, sprava z Bogom in z ljudmi ter prizadevanje za mir in edinost v Cerkvi in družbi. Kako zelo je to najprej božji dar, hkrati pa osebna naloga vsakega človeka in kako zelo imata osebno spreobrnjenje in sprava tudi družbeno razsežnost, so člani sinode osvetlili in utemeljili vsak iz svojega zornega kota. Edini so si bili ne le v tem, da sta spreobrnjenje in sprava na vseh področjih v Cerkvi in v svetu danes nujno potrebni, temveč tudi v tem, da je oznanjevanje spreobrnjenja in služba sprave bistveno poslanstvo Cerkve. S spreobrnjenjem in spravo pa mora

Cerkev vedno začnjeni pri sebi in ju najprej uresničevati v svoji sredi. Hkrati pa ima Cerkev v zvestobi Kristušovemu naročilu analogo; da vsem ljudem oznanja, prinaša in posreduje spravo ter je za ljudi verodostojno znamenje sprave. V tem pogledu je sinoda opravljala svoje delo v najtesnejši povezavi s svetim letom odrešenja in z njegovimi poudarki sprave, edinosti in miru. Na to je opozo-

ril papež Janez Pavel II. želi ob predstavitvi obširnega delovnega dokumenta nekaj mesecev pred sinodo. V razpravljanju na sinodi sami, pri delu v jezikovnih skupinah, pa tudi v predlogih na koncu sinode se je to pokazalo posebno v naslednjih smereh:

1. Cerkev ima poslanstvo, da ljudem v njihovi odtujenosti od Bogom in med seboj, v njihovi upornosti, razdvojenosti, sovraštvu in grešnosti oznanja spravo kot dar usmiljenega Boga, ki hoče človeka osvoboditi vsega hudega, mu odpusti greh in krivdo ter ga sprejeti nazaj v svoje življenjsko občestvo ljubezni in medsebojnega prijateljstva med ljudmi.

2. Oznanjevanje božjega odrešitjskega načrta mora pri ljudeh buditi in ostriti čut za potrebo sprave z Bogom in z ljudmi, da se ne bi ljudje osebno in v družbi nekako navadili na neednost, razdore, sovraštvo, nasilje, vojske in da ne bi odgovornosti za to valili samo na druge. Zavest osebne odgovornosti zase, za druge in za stanje v svetu ter pripravljenost za osebno spreobrnitev in za sodelovanje v spremenjanju hudih in slabih razmer v svetu morata postati vse bolj živi in navzoči pri vseh ljudeh, pri vernih pa še posebej.

3. Kar Cerkev oznanja in zahteva od drugih, s tem mora najprej začeti pri sebi in uresničevati v svoji sredi. Cerkev pa smo mi vsi, od papeža, škofov in duhovnikov pa do najbolj prepro-

stih in morda tudi obrobnih vernikov. Kdor je po krstu in veri v Cerkvi in hoče biti član Cerkve, ne more in ne sme govoriti tako, kakor da bi bila sprava, edinost, mir, pokora in spreobrnjenje naloga samo za druge, temveč mora vedno tudi sebe pridružiti temu dogajanju in prizadevanju.

4. Cerkev se ne sme nikdar zadovoljiti s tem, da bi samo pri svojih članih hotela doseči spravo z Bogom in med ljudmi. Vedno mora videti svoje poslanstvo v službi sprave vseh ljudi, v vsem svetu in na vseh področjih. Cerkev nikdar ne more in ne sme biti ravnodušna do pojavov nerazumevanja, sporov, razdorov, sovraštva, nasilja in vojska med naradi in državami, med skupinami in posamezniki. Delo za mir in prizadevanje za mirno sožitje, za medsebojno spoštovanje in razumevanje, za edinost, prijateljstvo in ljubezen med vsemi ljudmi, skupinami in narodi povsod po svetu bistveno spada k poslanstvu Cerkve.

5. Cerkev se mora kot skupnost in tudi kot delna krajevna Cerkev ter v svojih skupinah in posameznih vernikih nenehno truditi za to, da bi bila v svetu znamenje sprave, in to verodostojno, vidno in učinkovito znamenje sprave z Bogom in med ljudmi. To se sicer nikdar popolnoma ne posreči, ker je tudi Cerkev sama obtežena z grehom in na svoji poti tudi sama potrebuje nenehnega spreobračanja, pokore in očiščevanja. Prav v tem, da

PEVCU

Kdo zna
noč temno razjasnit', ki tare duha!

Kdo ve
kragulja odgnati, ki kljuje srce
od zore do mraka, od mraka do dne!

Kdo uči
izbrisat' 'z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih odvzet' spred oči,
praznoti ubežati, ki zdanje mori!

Kako
bit' hočeš poet in ti pretežko
je v prsih nosit' al' pekel al' nebo!

Stanú
se svojega spomni, trpi brez miru!

France Prešeren

---

se Cerkev te potrebe in naloge zaveda, jo sprejema in jo skuša v vsej ponižnosti izvrševati, je njena verodostojnost.

To so le nekateri vidiki, ki jih je sinoda poudarila za vesoljno Cerkev. Komur je Cerkve mar, mora zastaviti svoje sposobnosti in svoje moči, da bi med našimi ljudmi uresničevali smernice in zahteve sinode. Kdor zahteva, da mora Cerkev narediti to in to, da Cerkev potrebuje tega in tega, kdor toži, da naša Cerkev še ni dosegla in uresničila tega in onega in podobno, ta ne sme pozabiti, da smo Cerkev mi vsi. Kar želimo in zahtevamo od Cerkve, moramo storiti (najprej) (tudi) sami. Samo tako je Cerkev lahko zares znamenje sprave.

Nadžkof Alojzij Šuštar

Protestna izjava SLS

Slovenska ljudska stranka, ki vztrajno in pozorno spremlja dogodke v Jugoslaviji, ob poizkusu uvedbe novega učnega načrta, to je ob pripravi „programskih jeder za pouk v osnovnih šolah“, čuti kot narodno dolžnost in zgodovinsko nalogo, da ob ponovnem zatiranju slovenskega jezika in narodne samobitnosti javno izreče svoj ogorčeni protest.

Vzgojno-izobraževalni načrt, ki ga je predlagala Zveza komunistov Jugoslavije na zasedanju 12. kongresa, je izdajstvo nad slovenskim narodom in nad slovensko preteklostjo. Uveljavitev tega načrta predstavlja namerni smrtni udarec slovenskemu narodu v matični domovini ter zamejstvu in zdomstvu, ker bi s tem centralističnim ukrepom usahnile korenine narodne in kulturne pripadnosti. Asimilacijski poizkus Komunistične partije Jugoslavije je tudi žalitev in poniževanje v tolikem trpljenju preizkušenega slovenskega naroda, ki se je z lastno neunčljivo življenjsko silo ohranil in z lastnimi naperi dvignil med najkulturnejše narode v Evropi.

Slovenski narod živi, ker je pokazal vsem, ki so ga hoteli kdajkoli streti ali kupiti, da ljubi svojo preteklost, si gradi sedanost in trdno zaupa v bodočnost, ko mu bodo spet vladali svobodno izvoljeni predstavniki.

Slovenska ljudska stranka, ki vzdržuje v slovenskem narodu že 90 let tradicijo krščanske družbene ureditve v demokratičnem okviru, pozdravlja napore Slovenske akademije znanosti in umetnosti, slovenske Cerkve in vseh narodnjakov, za ohranitev skupnih narodnih vrednot in pravic; istočasno pa ostro obsoja brezbriznost odgovornih oblasti v komunistični Socialistični republiki Sloveniji.

Nobena državna ureditev, ki uničuje kulturne vrednote in dela krivico, ne more služiti skupni blaginji. Zato se pridružujemo protestom vseh tistih, ki se bore doma, v zamejstvu in zdomstvu proti jugoslovanski vladi, ker krši osnovne in neodrekljive pravice slovenskega naroda.

Skušali so nas uničiti s severa in zahoda pa jim ni uspelo; prav tako ne bo uspelo tem, ki poizkušajo isto z vzhoda.

Slovenski narod bo živel, ker hoče živeti. Živel bo v Sloveniji, v zamejstvu in v zdomstvu.

Miloš Stare
Načelnik

Slovenske ljudske stranke

Buenos Aires, 31. 12. 1983

NOVI CERKVENI ZAKONIK

S prvo adventno nedeljo (27. november 1983) je postal veljaven za vso Cerkev novi cerkveni zakonik, ki ga je Janez Pavel II. proglasil že mesec prej (25. marca). Argentinski škofje so ta do-godek imenovali najlepši sad dru-gega vatikanskega koncila.

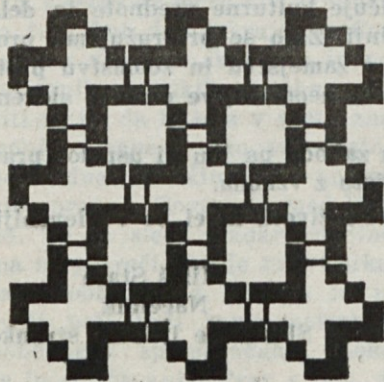
Razumljivo je, da se mora Cer-kev neprestano prenavljati. Zgo-dovinsko dogajanje se ne usta-vi, gre naprej, in kdor se hoče ustaliti v življenju, ta ne bo mogel vplivati na zgodovino. To ve-lja tudi za Cerkev. Kot vsako ži-vo bitje — in Cerkev je nekaj živega — mora tudi Cerkev rasti in se razvijati. Kar pomeni tudi, da zna najti novih poti in nači-nov, kako oznanjati modernemu svetu veselo oznanilo odrešenja in voditi božje ljudstvo po poti zveličanja. Globoke in hitre spre-membe se odigravajo v svetu. Zdi se, kot da človeštvo trpi neke vr-ste porodnih bolečin: rojeva se novo človeštvo. Boljše ali slabše

od sedanjega? Od vseh nas to odvisi, vsi smo soustvarjalci tega novega sveta, ki se porojeva. Cer-kev se tega zaveda in hoče igra-ti svojo važno vlogo v teh odlo-čilnih časih.

2. vatikanski koncil je bil kot nova pomlad v Cerkvi. A koncil-ski dokumenti, v katerih je Cer-kev povedala toliko lepega in no-vega, ne smejo ostati mrtva čr-ka. To pa bi ostali več ali manj, če ne najdejo poti v vsakdanje življenje. Koncilski duh mora po-stopoma preiti v vse cerkveno, javno in zasebno življenje. In prav v tem je naloga in smisel novega Zakonika cerkvenega pra-va. Pastirjem in vernikom kaže in sicer na obvezen način, kako živeti koncil na vseh področjih krščanskega življenja.

65 let je preteklo, kar je bil proglašen prejšnji cerkveni zako-nik. Bilo je sredi prve svetovne vojne, leta 1917, ko ga je vpeljal v življenje Cerkve papež Bene-dikt XV. Koncil je uvidel potrebo po novem zakoniku. Dvajset-dolgi let so razne komisije iz-delovale osnutek za osnutkom in jih predlagale v pogled celotne-mu katoliškemu episkopatu, do-klar po 20 letih težkega dela za-konik ni bil dokončan in svetu razglašen.

Po številu zakonov (kánonov) je sicer novi zakonik manjši od prejšnjega (prejšnji je imel 2414 zakonov, sedanji jih ima samo

1752). Marsikaj, kar so do sedaj odločali v Rimu, se bo odslej odločalo v vsaki deželi. Obenem je Cerkev opustila v marsikakšni stvari podrobno določevanje in začrtala le osnovne smernice delovanja.

Kar zadeva laike, smo marsikaj tega, kar zakonik določa, že od koncila naprej izvrševali. Opozorim pa naj tu le na eno važno stvar, ki jo zakonik zelo poudari:

Jezus je živel na edinstven način v molitvi in razgovoru združen z Bogom, svojim Očetom, a je kljub temu vedno globoko čutil z ljudmi. Bil je poln dobrote in usmiljenja do vseh, mož in žena, pravičnih in grešnih, revnih in bogatih, domačinov in tujcev. Če je komu dajal prednost, so bi-

vsja Cerkev je misijonska. To se pravi, da smo vsi kristjani, kleriki, redovniki in duhovniki, odgovorni za to, da se Kristusov evangelij razširi po vsem svetu. Vsak po svoji moči in na svoj način se moramo vključiti v to velikansko nalogo, ki jo je Kristus poveril Cerkvi: iti po vsem svetu in oznanjati njegov evangelij.

Lojze Kukovica

Jezusovi učenci

li to trpeči, obupani, ponižni. Kot še nihče pred njim je spoštoval človeško osebo. Okoli njega je vladala velika in zdrava svoboda.

Množica se je zbirala ob njem in šla za njim na njegovi poti. Toda že od začetka je želel imeti okrog sebe skupino učencev in so-delavcev. Kakor poročajo evan-

geli, je molil k Očetu in nato poklical k sebi tiste, katere je hotel; izbral je je dvanajst učencev, da bi bili z njim in da bi jih poslal oznanjat njegovo blagovest. Zato jim je dal ime „apostoli“, kar pomeni „poslani“. Tem je podrobno razložil svoje poslanstvo, svojo nalogo in svojo oblast. Zato jih vidimo že za Jezusovega življenja pridigati po palestinskih vaseh in krajih. Med apostoli je posvetil posebno pozornost Petru, kateremu je zaupal vodstvo in varstvo vseh, ki bodo verovali vanj. z besedami: „Potrdi svoje brate!“

Petru in dvanajsterim je obljubil posebno pomoč Svetega Duha, ki jih bo razsvetljeval in uvajal v resnici. Tako bodo zvesto širili in razlagali njegovo oznanilo vsem narodom. Njim je na zemlji zaupal delo odrešenja in jih naredil odgovorne za njegovo dopolnitev. V ta namen jim je dal oblast učinkovito izvrševati značilna dejanja, kot so krst, odpuščanje grehov, obhajanje euharistične skrivnosti. To obnavljanje se vrši tako, kakor je on sam storil tisti večer, preden so ga prijeli, ko je zadnjič večerjal z dvanajsterimi in pri tem blagoslovil kruh in kelih z vinom z besedami: „To je moje telo, ki se za vas daje... Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se za vas preliva: to delajte v moj spomin!“

Preden je po vstajenju od mrtvih odšel z zemlje, je apostolom obljubil Svetega Duha, ki ga bo

do kmalu prejeli, da bodo njegovi glasniki in pričevalci po vsej zemlji. Nato jim je dal glavno naročilo: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal. In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.“ In v znamenje oblasti jim je dal moč delati čudeže v božjem imenu, kar se je tudi v resnici dogajalo.

Apostoli so začeli izvrševati svoje poslanstvo še tisti dan, ko so prejeli Svetega Duha. Bilo je to na judovski binkoštni praznik, 50 dni po Jezusovem vstajenju in nekaj dni po njegovem odhodu z zemlje. Peter, dvanajsteri in njihovi prvi sodelavci so pričeli javno oznanjati in odkrito pričevati o „blagovesti“ odrešenja, ki ga nudi Bog po Jezusu Kristusu. „Zagotovo vedite torej vsi,“ tako je oznanjal sv. Peter, „da je Bog tega Jezusa, ki ste ga vi križali, postavil za Gospoda in Odrešenika.“ „Namesto Kristusa smo poslani“, je pisal apostol Pavel, „in Bog opominja po naših ustih. Prosimo vas torej v Kristusovem imenu: spravite se z Bogom!“ Apostol sv. Janez pa je pisal: „Kar se je zgodilo, kar smo slišali, kar smo s svojimi očmi videli, kar smo gledali in kar so naše roke otipale... oznanjamo tudi vam, da bi bili tudi vi z nami združeni, mi pa združeni z Bogom Očetom in z njegovim Sinom Jezusom... da bi

bilo vaše veselje popolno.“
Tisti, ki so sprejeli pričevanje apostolov, so prejeli krst in postali prvo jedro božje „Cerkve“, kar je grška beseda za „zbor“, „skupščino“. Zgodovinska pričevanja jasno navajajo, da je prvotna Cerkev združevala osebe, ki so prišle iz Azije, Afrike in Evrope. V neki listini iz tistega časa je opisana Cerkev prvih ča-

sov takole: „Biti so stanovitni v nauku apostolov in v bratski skupnosti, v lomljenju kruha (evharistiji) in v molitvah... Z veselimi in preprostimi srcem so uživali jed. Hvalili so Boga in bili pri vsem ljudstvu priljubljeni. Gospod jim je pa vsak dan pridruževal takih, ki naj bi se zveličali.“

(Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu)

Ladja, z mnogimi morji za sabo

Ob 2. Vatikanu smo videli Ladjo — Cerkev, kako je odvrгла odmrle zaloge čez krov, se natoovorila z novim oljem in vinom ter usmerila krn proti obali tretjega tisočletja, z novim napisom čez sveža jadra: GAUDIUM ET SPES — VESELJE IN UPANJE.

Ker je morda ugledala nad vodami alge in ptice, ki že naznajo Novo zemljo? In se pri-

pravlja, da jo, novi Kolumb, pozdravi v imenu Trojice?

Kristjan ve, kako je ime tovoru te ladje: imenuje se Odrešenje.

Marsikomu se to zdi premalo. Marsikdo bi hotel, da da bi poleg Odrešenja prevzela še kakšen drugačen tovor, vzet iz zemeljskih skladišč.

Kakšni različni prevozi so ji bili namenjeni in vsiljevani skozi čas! Kaj vse bi bila morala Petrova ladja rešiti na svoj krov!

Rimljan konstantinovske dobe bi hotel videti spravljeno na njenem kovu tudi rimsko cesarstvo.

Srednjeveški graščak bi bil rad zavaroval na njenem krovu fevdalni družbeni sistem.

Kapitalizem bi rad natovoril nanjo, kar bi mogla sprejeti privatne lastnine.

Kolonializem bi si rad zagotovil na njej prevoz svojih plantaž.

Marksizem bi rad, da bi na tisti dovolj kratki relaciji, na kateri naj bi ji bilo usojeno pluti, prevažala revolucijo.

In če se Petrova ladja vseh teh tovorov otepa, se dvigajo proti njej očitki, od izdajstva do reakcionarnosti...

Takšno očitjanje bi postalo že bolj vprašljivo, če bi se zalistali v letopise te svojevrstne plovbe. Iz njih bi spoznali, da je sploh v slogu te Ladje, da sicer večkrat zelo počasi, a vendar sistematično meče čez krov, kar ni njeno.

V tem pogledu lahko govorimo celó o svojevrstni brezobzirnosti, ki se ne mení niti za to, kar bi lahko imenovali čut zgodovinske hvaležnosti.

Rojena iz judovstva, ustanovljena po Judu, oznanjana po dvajsterici Judov vrže v določenem trenutku judovstvo čez krov v zameno za Grke.

Potem ko si svoje sveto pismo in svojo teologijo napiše v grščini, zamenja grštvo z rimstvom,

od katerega prevzame jezik in organizacijo.

Nahranjena s privilegiji rimske krščanske države vrže v določenem trenutku rimskega orla čez krov, da sprejme nanj barbare.

Na videz zraščena v eno s strukturami srednjeveškega fevdalizma, kompaktna v svojem duhovnem in kulturnem univerzalizmu, se začne ob prehodu v novi vek prilagajati razvejanosti, ki jo vnaša v zgodovino ideja narodnosti: Tomaž piše še v latinščini, a kmalu zatem Dante v italijanščini in pozneje Terezija Avilska v španščini.

Obtežena do preobremenjenosti z zlatom in s škrlatom francoskega „ancien régime“, vrže v nekem trenutku krono Burbonov čez krov, da s papeškimi rokami krona dediča revolucije Napoleona.

Ko je revolucija pokopana, spet sprejme na krov Metternicha z njegovim restavracijskim dvorom.

Ko je z nastopom moderne demokracije binoma „krona in oltar“ konec, se vda v obstoj strank in volitev.

Čému se Cerkev v svoji zgodovini ni prilagodila, razen ideji lastnega uničenja?

S kom se še ni pogajala?

Pogajala se je z Atilo, z Napoleonom, s Hitlerjem.

Kolikor bi se dalo, bi se verjetno preko kakega dovolj spretnega monsinjorja pogajala tudi z Antikristom.

Ladja, natovorjena s tovorom Absolutnega, a kakor ncbena v posesti umetnosti možnega.

Kristjan, ki se spotika nad tem, pozablja, kakšen tovor hoče Petrova ladja rešiti v pristan, kamor je namenjena. S tem seveda ni rečeno, da se pri presojanju teh transakcij mora kristjan odpovedati svojemu političnemu prepričanju ali svojemu patriotskemu čustvu.

Ostane dejstvo, da se je Cerkev v vseh časih pogajala z vsemi prav zato, ker se ni nikoli docela identificirala z nikomer. V tem je njena neulovljivost, da svojega poslanstva ne more istovetiti z ničimer izključno zemeljskim.

Zato mora biti kristjan pri-

pravljen na to, da vidi zleteti s krova karkoli, kar je njeno izključno tostransko brašno, vse, kar ni v zvezi z Edinopotrebim.

To je ladja, ki jo označuje enkratna dvojnost, da namreč plove obenem v vidnem in v nevidnem: na morski površini struktura, a pod njo misterij — struktura in misterij v enem.

Kristjan more vztrajati na nji samó, če ne pozabi na to dvojnost. Sicer bo ujet v strukturo pozabil na misterij ali pa zatopljen v misterij zanikal strukturo. Ladja pa je samó ena, tako v svojih jadrnih, ki lovijo sunke časa, kakor v svojem podpalubju, ki orje večnost.

Alojz Rebula

PROŠNJI PSALM ZA RAST V KULTURI

Naredi, da bom čist kakor zima,
barvit kakor pomlad,
vroč kakor jesen,
neizmeren kot tvoje stvarstvo,
poln tebe kakor v vino namočen piškot.
Naredi, da bom nežen kot mati koza, ko liže mladiča,
pokončen kot petelinovo petje,
rahel kot jajčna lupina,
raven kot palma,
natančen kot luna,
dobroten kot senca drevesa.
Stori, da bom svoboden kot zrak,
dognan kot pajkova mreža,
deviški kot med,
globok kot nebo,
dišeč kot jagoda gozdna,
da bom usmiljen kot dež v puščavi...
Stori, da bo v meni vsa zmagujoča milina omike.

Molitveni obrazci

Iz otroških let se spominjam, da so nas doma računili veliko „molitvic“ z različno vsebino in za razne priložnosti. Večino sem jih že zdavnaj pozabil, ostali pa so seveda tisti molitveni obrazci, ki so za krščansko življenje osrednjega pomena, čeprav jih danes marsikdo, ki je bil krščen, ne pozna več. Tudi pozneje so molitveni obrazci v osebni in zlasti v skupni molitvi zame imeli veliko vlogo. Nikdar mi niso delali posebnih težav, z veseljem sem jih sprejemal in postali so sestavni del moje molitve.

A srečal sem se z ljudmi, duhovniki, redovniki in vernimi laiki, ki so jim molitveni obrazci delali velike preglavice. Čeprav so jih še nekaj znali na pamet, so jih načelno odklanjali, drugi se ob njih niso počutili dobro in tožili so, da z njimi ne morejo moliti. Zanje je bila pristna molitev le tista, ki ne pozna nobenih obrazcev, ampak svobodno in stvariteljsko, spontano in neprisiljeno, izvirno in enkratno, osebno in zasebno kipi iz srca, pa naj najde izraza v besedah in postane pogovor z Bogom ali pa jo verni človek doživlja kot živo zavest božje navzočnosti brez besed.

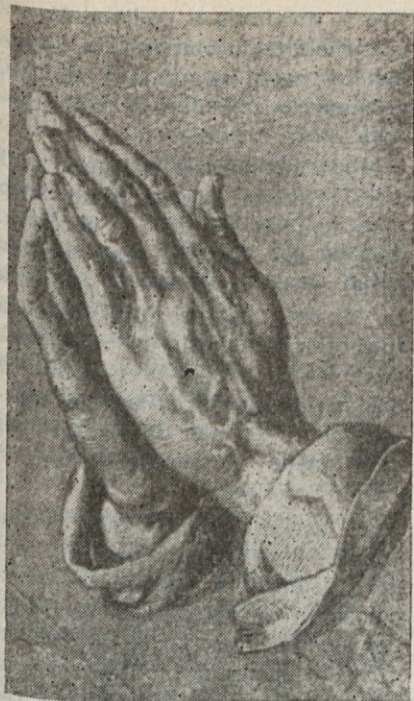
Dve obliki molitve

Najbrž vsakdo iz svoje osebne

izkušnje ve, da imata obe obliki molitve, izvirna s svojimi besedami in privzeta v obrazcih, svoj pomen in svojo vrednost. Napačno je izigravati eno proti drugi ali poudarjati eno na račun druge. Obe imata svojo vlogo v osebnem molitvenem življenju in v molitvi Cerkev kot skupnosti. Res da liturgična in uradna molitev Cerkve pozna predvsem molitvene obrazce. Pri tem pa ne smemo prezreti, da so vsi molitveni obrazci bili v svoji prvi obliki spontana in izvirna molitev tistega, ki je molitev prvokrat oblikoval in ji dal določeno besedilo. Morda ta prvi molivec ni znan. Morda je molitveni obrazec nastajal počasi in dobival različna dopolnila in se razširjal v več inačicah. Saj izvirna molitev postane molitveni obrazec šele tedaj, ko se ustali in ga drugi prevzamejo kot svojo obliko, oziroma ko v skupnem občestvu dobi tako veljavo, da postane obvezen. Včasih, ko še ni bilo knjig, se ga je bilo treba naučiti na pamet. Tudi danes molitveni obrazci, ki jih znamo (alaj naj bi jih znali) na pamet, igrajo veliko vlogo, kot na primer očenaš in zdravamarija. Drugi pa so natisnjeni v knjigah, kot na primer psalmi v bogoslužnem molitveniku ali v raznih liturgičnih knjigah.

Seveda pa si lahko vsak ustvari tudi svoje osebne molitvene obrazce in jih potem stalno uporablja.

Molitveni obrazec pride v navado in prinaša v molitveno življenje stalnost in nespremenljivost.

Odkod molitveni obrazci

Ko so učenci prosili: „Gospod, naučj nas moliti“ (Lk 11, 1), jih je Kristus naučil molitveni obrazec očenaš, ki je v evangeliju zapisan v dveh oblikah (prim. Mt 6, 9—14 in Lk 11, 2—4). V sv. pismu stare in nove zaveze imamo še dolgo vrsto drugih molitvenih obrazcev, ki so jih uporabljali pri božji službi v templju in sinagogi in ki jih je pozneje privzela Cer-

kev v svoji uradni molitvi in jih učila vernike tudi za njihovo zasebno uporabo. Obrazci, ki so zapisani v sv. pismu, imajo svojo posebno vrednost ne le zaradi starosti in splošne liturgične uporabe, ampak predvsem kot navdihnjena božja beseda.

V vseh časih, ne da bi mogli vedno natančno ugotoviti kdaj in kje, so nastajali vedno novi molitveni obrazci. V cerkveni zgodovini imamo velike svetniške osebnosti, ki so oblikovale in zapisale molitvene obrazce, ki so polagoma postajali vedno bolj skupna last in molitvena oblika nešteti kristjanov. Veliko molitvenih obrazcev pa je nastalo iz ljudske pobožnosti. Njihovi začetki niso znani in v teku časa so doživljali marsikakšno spremembo. Ker so obrazci ne samo jezikovno, ampak tudi po svoji vsebini in načinu izražanja nujno odvisni od časa, okusa, usmerjenosti, mišljenja in čutenja določene dobe, je njihovo prilagajanje, dopolnjevanje in popravljanje domala neizogibno. Če pa nekateri obrazci tudi skozi stoletja in tisočletja rič ne izgubijo na svoji svežini, notranji moči, vsebinskem bogastvu in molitvenem značaju, je dokaz za njihovo pristnost in vrednost.

Ko se je po prvi svetovni vojni v nekaterih krogih širilo nerazpoloženje do molitvenih obrazcev, se je pojavilo posebno po drugi svetovni vojni vedno več molitvenikov, ki so sicer prinašali veliko molitvenih obrazcev, vendar bolj kot zglede za osebno, spontano in iz-

virno molitev. Obrazci so skušali čim bolj zajeti določeno razpoloženje, se prilagoditi življenjskemu pojožaju, upoštevati življenjski dogodek in dati izraza posebnosti molivca. Te zbirke molitev se močno razlikujejo od starejših molitvenikov, iz katerih so se naši predniki učili moliti. Moderni molitveni obrazci so morda psihološko bolj ustrezni in bolj upoštevajo osebno razpoloženje molivca. A zato so tudi bolj kratkoživi in v svoji uporabi omejeni. Kakor za nekaj časa hitro navdušijo določene skupine molivcev, tako hitro zastarijo in padejo v pozabo.

Vrednost molitvenih obrazcev

Kaj je Jezus hotel naučiti učenca, ko jih je na njihovo prošnjo naučil očenaš? Nedvomno najprej, kako naj molijo, kako naj nagovarjajo Boga in za kaj naj ga prosijo. Očenaš odpira tiste bistvene življenjske razsežnosti, v katerih se dogaja srečanje med Bogom in človekom, tiste temeljne resnice, ki jih človek v svojem molitvenem življenju ne sme izgubiti izpred oči. Tudi za druge pristne molitvene obrazce moremo reči, da človeka najprej vsebinsko in oblikovno učijo, kako naj moli. Razširjajo mu njegovo obzorje, poglobljajo njegovo molitveno zavest, dajejo mu novih pobud in tako rekoč nove in zdrave hrane za njegovo molitveno življenje. Za preprostega človeka in za tistega, ki šele začinja moliti, so molitveni obrazci prava praktična in osebna šola mo-

litve in uvajanja v molitev. Vrednost molitvenih obrazcev za učenje molitve in za uvajanje v molitev, posebno za začetnike je neprecenljiva.

Molitveni obrazci pa imajo tudi čisto praktični pomen. Omogočajo nam skupno molitev v občestvu. Seveda naj bi bila taka molitev zares izraz in doživetje občestva in edinstvi tudi na zunaj, tako da tudi v izgovarjanju ne moli vsak zase in po svoje, brez ozira na druge, hitreje ali počasneje, glasneje ali tišje, tako da nastaja bolj vtis zmede in nereda kakor pa skupne molitve.

Iz izkušnje vemo, kako velika pomoč so molitveni obrazci v duhovni suhoti, v notranjem nerazpoloženju za molitev, v času duhovne otopelosti, ko se zdi, da izvirna in spontana molitev sploh ni mogoča. Tudi svetniki so se v časih duhovne teme zatekali k molitvenim obrazcem. Nasvet, naj tisti, ki trdi, da ne more moliti, vztrajno in potrpežljivo molj očenaš, drugega za drugim, kolikor mogoče zbrano in zavestno, ima svojo veliko vrednost. Molitveni obrazci so za tiste, ki jih hočejo prav uporabljati, zelo učinkovito sredstvo proti notranji upornosti, raztresenosti, neredu in izgubljenosti.

Uporaba dobrih in preizkušenih obrazcev nas tudi obvaruje pred samovoljnostjo, omejenostjo in enostranostjo v molitvi. Ko apostol Pavel pravi, da sami ne vemo, kaj bi prosili, kakor je treba, nas to laži s tem, da Sveti Duh podpira

našo slabotnost in on sam prosi za nas z neizrekljivimi zdihi (prim. Rimlj 8, 26). Včasih pa nam že dobri molitveni obrazci povedo, kako in kaj naj prosimo, kako naj Boga hvalimo, mu zadoščujemo in se sploh z njim pogovarjamo. Sveti Duh more uporabiti tudi molitvene obrazce, da nas uči moliti, kakor je treba, in podpira našo slabotnost.

Tako moremo ob molitvenih obrazcih preverjati svoje molitveno življenje, svoje notranje razpoloženje, svoj odnos do Boga, skratka, svoje gledanje na Boga in nase. Molitveni obrazci so pravi obrazci za izpraševanje vesti, za preverjanje naše vere, našega upanja in naše ljubezni, naše zvestobe in naše povezanosti z Bogom in hoje za Kristusom. Seveda so vse to le, če ne ostanemo samo pri mehničnem ponavljanju molitvenih obrazcev, ampak če nas notranje prizadenejo in izzovejo, da nanje odgovorimo z osebno odločitvijo.

Nevarnosti molitvenih obrazcev

Zagovorniki izvirne osebne in spontane molitve radi opozarjajo na različne nevarnosti, ki so lahko — čeprav ni nujno — združene z molitvenimi obrazci. Priznati je treba, da so opozorila utemeljena in da je nevarnosti treba jemati resno. Tako obstaja nevarnost, da nas molitveni obrazci, posebno če jih znamo na pamet in jih pogosto uporabljamo, zavedejo v mehničeno molitev, brez zavestne osebne

udeležnosti, ali v močno raztresečnost. Takim molivcem velja Jezusov očitek: „To ljudstvo me časti z ustnicami, a njih srce je daleč od mene“ (Mt 15, 8).

Kjer brez zadostne osebne zavesti ponavljamo molitvene obrazce, se lahko zgodi, da besed, ki jih izgovarjamo, ne jemljemo dovolj resno. Ta nevarnost je posebno velika, če so že obrazci sami v sebi premalo življenjski in v besedah pretiravajo, obljublajo nemogoče reči, izpovedujejo nekaj, kar more v izrednih trenutkih milosti izreči svetniška osebnost, navaden kristjan pa tega ne more kar tako urediti. Taka molitev postaja neiskrena, neresnična in zato neresna.

Pri marsikaterem molitvenem obrazcu, posebno če je nastal v davnih časih, v drugačnih razmerah in v drugačnem okolju, pri današnjem človeku nastane občutek, da je vse premalo v zvezi z vsakdanjim življenjem. Zakonci in ljudje v svetu ne morejo brez nadaljnega prevzemati molitve redovnikov in redovnic iz srednjega veka. Molitve iz baročnega časa ne ustrezajo vedno občutju sodobnega človeka, čeprav se danes ponekod vedno bolj vračajo tudi k molitvenim obrazcem iz preteklosti, ki so vsebinsko in jezikovno kleni in bogati.

Posebno vprašanje so molitveni obrazci za otroke, ki se jih verni naučijo v zgodnji mladosti in jim tako preidejo v meso in kri, da jih radi molijo tudi kot odrasli in celo v starosti. Kdor tako molitev posluša, se mu zdi nekoliko čudna,

molvca samega pa besedilo ne moti, ker je nekako rastlo z njim, čeprav so besede ostale nespremenjene.

Molitveni obrazci: za ali proti

Ne jemljimo stvari preveč tragično, če so nekateri načelno proti molitvenim obrazcem ali če v določeni dobi svojega življenja z njimi ne vedo kaj početi. Res je, da uporaba molitvenih obrazcev ni najvišja in najpopolnejša stopnja molitve. Kogar Bog s svojo milostjo vodi v drugačno molitev, naj to hvaležno sprejme. A ravno ta najbrž ne bo odklanjal molitvenih obrazcev, ker se je najprej ob njih naučil molitve. Ker so molitveni obrazci za molitveno življenje ne samo koristni, ampak neobhodno

potrebni, in to za skupno in tudi za zasebno molitev, jih moramo visoko ceniti in biti zanje hvaležni. Za zgled nam bodi Cerkev sama, ki v svojih uradnih liturgičnih molitvah uporablja domala samo obrazce, čeprav je po drugem vatiškanskem cerkvenem zboru vsaj v nekaterih primerih tudi v liturgiji dovoljena večja svoboda. Prav pa je, da smo pri obrazcih tudi dovolj kritični in izbirčni, posebno ob poplavi sodobnih oblik. Vedno znova je treba tudi preverjati, ali se ob uporabi obrazcev ne vrine ta ali ona nevanost za naše molitveno življenje in ali naša molitev ostaja in vedno bolj postaja molitev v duhu in resnici. „Bog je duh in kateri ga molijo, ga morajo moliti v duhu in resnici. Takih molitvev hoče Oče“ (Jan 4, 23—24)

Alojzij Šuštar, nadškof

---

3 razlogi za odklanjanje Karla Marxa

P. Oswald von Nell-Breuning, 93-letni nemški jezuit in znani sociolog, ki je nekoč študiral v Trieru, je bil povabljen na slovesnost 100-letnice smrti Karla Marxa, ki je prav tako študiral na tej gimnaziji.

V svojem nagovoru je p. Nell-Breuning med drugim povedal, da je po njegovem mnenju težko določiti podobo pravega Marxa. Ali je pravi mladi Marx, ki je želel s svojimi razmišljanji pomagati človeštvu, da se reši hlapčevanja, revščine in izkoriščanja? Za takšnega Marxa bi se človek mogel ogreti. Ali

pa je pravi tisti Marx iz poznejših let, ki je zanetil med ljudmi toliko sovraštva in ustvaril svet, v katerem naj bi bilo vse podložno le brezsrčnim zakonom ekonomike?

Kot kristjan odklanja Nell-Breuning Marxa iz 3 razlogov. Nesprejemljiva je najprej razlaga, da človek postane človek le in šele s svojim delom. Nesprejemljiva je tudi trditev, da človeško zgodovino določajo in oblikujejo le proizvodni odnosi. Če končno sprejmemo Marxovo učenje, da je človekova misel le proizvod okolja in trenutkih koristi, nam je s tem odvzeta lastna odgovornost.

Škof Rožman

duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa

Z NOŽEM SEM POREZAL VSE VEZI

Jeseni l. 1904 je mladi Gregorij Rožman prestopil prag celovškega bogoslovja. Ta odločitev pa ni bila lahka in brez notranjih bojev. Kakor v vsakem zdravem in pravilno razvitem mladem človeku se je tudi v njegovem fantovskem srcu v dijaških letih vzbudila ljubezen. Zdi se, da je svoja ljubezenska doživetja v glavnem popisal v nekaterih črticah, ki jih je objavil v Bratoljubu, listu slovenskih bogoslovcev v Celovcu. Gregorij Rožman je svojo prozo in pesmi priobčeval pod psevdonimom Emil Fanič. Koliko so dogodki, ki jih opisuje Rožman—Fanič, poezija ali resnica, je danes težko ugotoviti. Njegova sestra Liza je povedala, da je Gregor bil zelo lep, zato je bilo naravno, da se je v dijaških letih zaljubil in da so tudi dekleta bila vanj zaljubljena. Ka-

ko dolgo se je bogoslovec Rožman moral boriti s svojim srcem, je, kot že rečeno, težko ugotoviti. Toda njegovi literarni prispevki se oddaljujejo v poznejših letnikih vsebolj od posvetne ljubezni, na obzorju je začela svetiti nova zvezda, Zvezda Marija — Žena, obdana s soncem. To ženo je mladi duhovniški kandidat vedno bolj ljubil. V tretjem letniku, nekaj mesecev pred svojo novo mašo, ji je zapel pesem „Madonni“. V njej ji poklanja svoje križano srce. Za Gregorija Rožmana je pot do oltarja bila zdaj brez ovir. Vezi, ki so ga vezale na svet, so bile porezane — za vselej.

Bogoslovec Rožman je bil med svojimi sošolci zelo priljubljen. Ti ga opisujejo kot prijaznega, nevsiljivega, nikoli nadležnega tovariša. V narodnem oziru (bogoslovci so bili Slovenci pa tudi

koroški Nemci) je bil Rožman strpen, nepristranski in pravičen. Bil je zdravo pobožen, brez vseh skrajnosti. Bogoslovci so imeli tudi pevski in tamburaški zbor. Rožman je pri vseh pridno sodeloval.

Kot bogoslovec je naredil dve daljši potovanji. S prijateljem Urhom Hafnerjem je med drugim in tretjim letnikom potoval skozi Češko v Nemčijo. Namen njunega potovanja je bil, udeležiti se mednarodnega krščansko-socialnega tečaja v Mönchengladbachu v Porenju. Doživetja s tega potovanja je zanimivo popisal v naslednjem šolskem letu v Bratoljubu. Praga, zlata Praga, slovenska Praga je naredila na mladega Rožmana edinstven vtis. Ne more prehvaliti njenih krasnih palač, ki se šopirijo ob Vltavi, ne različnih cerkva, ki so Pragi dali ponosni priimek „stostolpa“. V Nemčiji ni bil tako zadovoljen. Razočarala ga je vožnja po Renu, pač pa so mu bila vseč razna nemška mesta. Prav pred svojo novo mašo pa je Rožman skupaj s prijateljem Antonom Benetkom

odpotoval v Rim. Rim je na mladega bogoslovca naredil nepozaben vtis.

Največji dogodek tega potovanja v Rim pa je bila avdiencia pri papežu Piju X. Tam je Rožman dobil dovoljenje, da je pri svoji novi maši lahko podelil popolni odpustek „tistim, ki opravijo spoved in prejmejo sv. obhajilo.“ Tega dogodka se je natančno spominjal še veliko let pozneje.

Dne 2. julija 1907. je tretjeletnik Gregorij Rožman prejel mašniško posvečenje. V nedeljo 4. avgusta 1907 pa je opravil novo mašo v svoji rojstni župniji. Praznik nove maše je bil tak kot je še vedno med vernim slovenskim ljudstvom. Njegov novomašni pridigar je bil dr. Janko Arnejc, takrat župnik v Žrelecu. Pongračev oče pa je svojemu sinu novomašniku rekel tele resne besede: „Vesel sem, da imam sina duhovnika; smiliš pa se mi, da boš duhovnik ravno v najtežjih časih.“ Napoved telesnega očeta je za duhovnika Rožmana postajala vsebolj trdna resničnost.

Solženicin o razcvetu vernosti

Ruski pisatelj Solženicin, ki živi v izgnanstvu v tujini, je v intervjuju za BBC izjavil: Milijoni kmetov so bili pobiti, da bi vero zatrli v najglobljih koreninah. Milijoni ur propagande so bili namenjeni temu, da bi izžgali vero iz otroških src.

In vendarle lahko kljub vsemu temu rečemo, da po vseh teh letih komunizem ni uničil krščanske vere. Krščanstvo je šlo skozi obdobje zatona, zdaj pa raste in se na novo razcveta. In to je najbolj obetajoče znamenje, ki ga lahko povsod vidimo, ne le v naši domovini, temveč povsod v svetu.

Kratka zgodovina koprške škofije

Koprška škofija, ki zajema ozemlje Slovenskega Primorja znotraj meja SR Slovenije v Jugoslaviji, je v sedanjem obsegu mladega nastanka. Pravno je bila vzpostavljena z apostolskim pismom Pavla VI. 1977.

V pismu je rečeno, da se posebej koprška škofija loči od tržaške, da se osamosvoji, da se ji dajo tisti deli ozemlja goriške, tržaške in reške škofije, ki so v okviru SR Slovenije v Jugoslaviji. Koprška škofija je z istim

odlokom odtegnjena od goriške cerkvene pokrajine in se pridruži slovenski metropoliji v Ljubljani. Obenem je dr. Janez Jenko, dotedanji apostolski upravitelj Slovenskega Primorja, imenovan za prvega rednega škofa obnovljene in povečane koprške škofije. Do zadnje preureditve je to ozemlje pripadalo trem škofijam: goriški nadškofiji, tržaško-koprski škofiji in reški škofiji.

Začetki krščanstva na ozemlju Slovenskega Primorja

Krščanstvo je na primorskih tleh pognalo globoke korenine že v rimski dobi. Odločilna verska pobuda je prihajala iz Ogleja. Tam je bila v 3. stoletju že organizirana škofija. Iz zgodnjega obdobja so tudi mučenci v Ogleju, npr. sv. Kancijan in Kancijana, sv. Hilarij, sv. Mohor in Fortunat.

Tudi škofija v Trstu je že iz 5. stoletja. Sv. Just, zavetnik tržaškega mesta, prvi tržaški mučenec, je mučeništvo pretrpel 290 ali 303.

Razvoj koprške škofije

V dobi preseljevanja ljudstev se je na Koprskem uveljavilo bizantinsko gospostvo, sledilo mu je kratko langobardsko obdobje, v 8. stoletju so prišli Franki in po njih vključitev v rimskone-

Koprski škof dr. Janez Jenko

ško cesarstvo. Pod vplivom be-
gunskega vala z ozemlja, ki so
ga v 7. in 8. stol. zasedli Slo-
enci, je Koper kot mesto tako rekoč
na novo nastal.

Sredi 8. stoletja je papež Šte-
fan II. na prošnjo duhovščine in
ljudstva določil, naj bo v Kopru
škofija. Do 12. stoletja ni dosti
poročil o novi škofiji. Kaže, da
je bila uprava škofije kmalu po-
verjena tržaškim škofom, zaradi
prešibkega stanja in revščine.

1279 so se Benečani polastili
Kopra za dolga stoletja (do 1797).
V oglejskem obdobju se je bila
koprška škofija znova obnovila
(1185). Papež Urban je koprsko
škofijo podredil oglejski metro-
poliji. Vrsta prizadevnih škofov
je posledj do 19. stoletja dokaj
uspešno vodila škofijo. Zgodovin-
sko izpričanih samo koprskih ško-
fov je v tem obdobju 45. Dušno-
pastirstvo je bilo zvečine v rokah
številnih redovniških družin (be-
nediktincev, frančiškanov, domi-
nikanci, serviti itn.). Koper sam
je imel v beneški dobi do 40 cer-
kva, Piran do 30 in Izola blizu
20 cerkva.

V obalnih mestih je bilo bogo-
služje praviloma v latinščini, vse
škofijsko podeželje pa je imelo
staroslovensko - glagolaško bogo-
služje, ki so ga gojili redovni-
ki-glagoljaši. Vernost slovenskih
ljudi je bila na dostojni višini,
za kar imajo največ zaslug prav
glagoljaši. Staroslovensko bogo-
služje je prenehalo po 1880, tudi
zato, ker za duhovnike ni bilo

prave priložnosti, da se priuč-
e glagolici.

Ko je 1797 prenehala oblast
Beneške republike, je koprška
škofija prišla pod Avstrijo. Na
pritisk avstrijskih oblasti je pa-
pež Leon XII. 1828 zedinil (ne
ukinil!) koprsko škofijo s tržaš-
ko in vsakokratnega tržaškega
škofa obvezal, da se poimenuje
po obeh škofijskih sedežih ter
del leta biva tudi v Kopru.

Razvoj tržaško-koprške Cerkve

V 19. stol. si v tržaško-koprski
škofiji sledijo v glavnem sloven-
ski škofje: Matevž Ravnikar
(1831—45), Jernej Legat (1846—
75), ki je uvedel v vseh cerkvah
tržaškega mesta tudi slovenske
pridige in je ustanovil tržaško
bogoslavno semenišče, istrski Hr-
vat Juraj Dobrila (1875—82),
Janez Nepomuk Glavina (1882—
95), Hrvat Andrej Marija Šterk
(1896—1901), Dunajčan Franc
Ksaver Nagl (1902—10). Zadnji
slovenski škof tržaško-koprške
škofije je bil Corenjec Andrej
Karlín 1911—1919), vendar se je
pred italijanskim nasiljem moral
1919 umakniti iz Trsta in je po-
stal kasneje lavantinski škof.

Državna razmejitev po prvi
svetovni vojni je prinesla dolo-
čene ozemeljske spremembe tudi
na tem področju.

Po Karlinovi prisilni odpovedi
je škofijo vodil pravični in od-
ločni Italijan Bartolomasi (1920—
22). Sledil mu je srčno dober in
blagi, a hkrati neustrašni brani-

Koprška
stolnica

telj slovenske in hrvaške manjšine v Italiji goriški Furlan iz Pevne Alojzij Fogar (1923/24—36), ki ga je fašistično nasilje pregnalo iz Trsta 1936. Nazadnje je škofijsko krmilo prevzel 1938 Istran Anton Santin.

Nove meje po 2. svetovni vojni so 1947 ponovno razkosale tržaško-koprsko škofijo. Pomemben del njenega ozemlja je prišel v sklop Jugoslavije. Prvi upravitelj jugoslovanskega dela tržaško-koprške škofije je 1947 postal dr. Franc Močnik iz Solkana. Po njegovem izgonu (12. 10. 47) je upraviteljstvo prevzel dr. Nežić (47—51), ki se je naselil v Pazinu in 1950 postal škof. 1951 je apostolski sedež poveril slovenski del tržaško-koprške škofije škofu v Ljubljani Antonu Vovku (1951—55), Nežić pa je odslej upravljal samo hrvaški del.

Po londonskem sporazumu med Italijo in Jugoslavijo 1954 je co-

na A Svobodnega tržaškega ozemlja ostala v Italiji in z njo okrnjena tržaško-koprška škofija. Jugoslavija je pridobila cono B STO-a in manjši del cone A. 1955 je bil ves slovenski del tržaško-koprške škofije v Jugoslaviji dodeljen v upravo Mihaelu Torošu (1955—61) iz Nove Gorice, za njim je bil 1961 imenovan za apostolskega upravitelja tega ozemlja župnik in dekan v Tomaju Albin Kjuder (1961—64). Končno je 17. 10. 64 postal zadnji upravitelj združenih primorskih administratur dr. Janez Jenko iz Nove Gorice.

Sklep

Z imenovanjem dr. Janeza Jenka za apostolskega upravitelja vseh slovenskih delov primorskih škofij in z njegovim škofovskim posvečenjem (6. 9. 64) so dozorele razmere za vzpostavitev enot-

ne primorske škofije. Novi škof se je preselil iz Nove Gorice v Koper in dosegel (1965), da je bilo ozemlje vseh 3 administratur združeno v enotno cerkveno upravo z naslovom „Apostolska administratura za Slovensko Primorje“. Številne prošnje škofa in duhovnikov so vendarle rodile uspeh. Politična rešitev meja med Italijo in Jugoslavijo z osimskim sporazumom (1975) je odstranila še zadnje oviro: 17. 10. 77 je bila obnovljena in povečana koprška škofija za vse Slovensko Primorje; 1978 je bila priključena slovenski metropoliji.

Koprski škof dr. Janez Jenko

Koprski škof dr. Janez Jenko je doma iz vasi Jama v župniji Mavčice v ljubljanski nadškofiji. Rodil se je 5. maja 1910 v kmečki družini kot deseti otrok. Osnovno šolo je obiskoval v Mavčicah in na Bledu.

1921 je bil sprejet v škofove zavode v Šentvidu nad Ljubljano, kjer je maturiral 1929. Bogoslovje je študiral na ljubljanski Teološki fakulteti in bil 8. julija 1934 posvečen v duhovnika. 100 dni je bil kaplan v Kostanjevici na Krki, nato prefekt v škofovih zavodih. Tam je ostal 6 let in se ob vzgojiteljskem delu pripravljaj na doktorat iz svetopisemskih ved. Promoviran je bil 1939. Objavil je več člankov v Reviji Katoliške akcije.

Jeseni 1940 je nastopil službo kateheta na 3 moških gimnazijah

in realki v Beogradu (za katoliške dijake). Službo profesorja je opravljal do 30. 4. 1947, ko so bili kateheti odpuščeni iz državne službe.

Med vojno je po Srbiji obiskoval slovenske begunce, ki jih je bilo nad 7.000. Po vojni je postal urednik mesečnika Blagovest, škofijski konzultor in branilec vezi pri beograjski nadškofiji.

24. maja 1964 je na Sveti gori pri Novi Gorici nastopil kot apostolski administrator jugoslovanškega dela goriške nadškofije. 17. julija 1964 je bil imenovan za naslovnega škofa akufidskega, 6. septembra istega leta pa je v Logu pri Vipavi prejel škofovsko posvečenje.

Koprška škofija v številkah

Koprška škofija je med slovenskimi škofijami najmanjša po obsegu in po številu prebivalcev. Ozemeljsko zajema ves zahodni pas Slovenije ob meji z Italijo in meri 4.310 km². Zemeljepisno vzeto je zelo raznolika, saj obsega gorski svet Trente in Julijcev, Tolminsko in Idrijsko gričevje, Vipavsko ravnino, Notranjsko in Brkine ter slovensko obalo.

Na tem ozemlju (po podatkih 1981) prebiva 242 tisoč ljudi, med njimi okrog 200 tisoč katoličanov.

Škofija ima malo semenišče, bogoslovci pa stanujejo in študirajo v Ljubljani. Trenutno je 18 koprških bogoslovcev, v malem semenišču v Vipavi pa 13 koprških semeniščnikov.

V koprski škofiji je inkardiniranih 186 duhovnikov, vendar jih precej deluje v drugih škofijah in v medškofijskih službah. V pastoralno delo je vključenih tudi 23 redovnikov in nad 100 redovnic.

Župnij je 209, dekanij 16, vseh cerkev, župnijskih, podružničnih in kapel, je 575.

Neposredni škofovi pomočniki pri vodstvu škofije so svetovalci, ki jih je 7. V vodstvu škofije deluje tudi 6 posvetovalnih svetov: duhovniški, pastoralni, katehetski, liturgični, umetnostni in glasbeni svet.

Kot drugod v Sloveniji tudi v koprski škofiji versko življenje močno upada, število nekrščenih se približuje polovici vsako leto rojenih otrok; cerkvene poroke so že pod polovico; nedeljnikov je komaj četrtina od vseh obveznikov; tudi obisk verouka se zmanjšuje, tako da je le 3 petine otrok deležnih vsaj minimalnega verskega pouka; le cerkveni pogrebi ohranjajo dokaj stalno raven, pa tudi število obhajil ne pojemata.

(Povzeto po Moja in tvoja Cerkev.)

KRATKA ZGODOVINA SLOVENSKE

UMETNIŠKO USTVARJANJE – ROMANSKA UMETNOST NA SLOVENSLEM

Odkar so Slovenci postali po pokristjanjenju del zahodnoevropskega kulturnega območja in se začeli v tem okviru tudi izživljati in se mu vedno bolj prilagajati, so bili izpostavljeni tudi vplivu zahodnoevropske umetnosti v pasivnem smislu. Od začetka je bila Slovincem nedvomno popolnoma tuja, saj jo je širila kulturna kolonizacija, ki se je naselila med Slovence v obliki samostanov, fevdalnega plemstva in proti koncu srednjega veka tudi v obliki meščanstva. Umetnost teh faktorjev, postavljena v slovensko okolje, kjer jo je imel narod neprenehoma pred očmi kot cerkev, kot reprezentativno stavbo, grad, pa tudi kot sliko in kip, je

postala polagoma domača narodu po svojih oblikah, postala je zanj dejstvo, ob katerem se je vzgajal, postala je polagoma, četudi kot tujka medenj presajena, del njegove fantazije.

Kakšno umetnost je prineslo krščanstvo prvotno med Slovence, o tem nam spomeniki žal ne govore. Lahko sklepamo nanjo samo iz umetnostnih spomenikov kulturnih središč, od koder so Slovenci prejeli krščanstvo. Poročila o najstarejših cerkvah na slovenskem ozemlju se dajo zasledovati do nekako IX. stoletja nazaj, v tem ko ohranjeni spomeniki, vsaj v vidnih delih, ne gredo dalje kot do XI. stoletja nazaj. Tako imenovani romanski

slog je prvi, ki je zapustil monumentalne stavbe. Umetnostna spomenika romanskega sloga sta na Koroškem samostanska cerkev v St. Pavlu in stolnica na Krki na Koroškem.

Med najstarejše in najpomembnejše tovrstne spomenike spada na Slovenskem samostanska cerkev v Stični, ki je bila sezidana sredi XII. stoletja. Izmed drugih važnejših spomenikov romanskega sloga pri Slovencih naj omenimo dvonadstropno kapelo na Malem gradu v Kamniku s kriptoto pod prezbitერიem spodnje kapele.

Romanskih spomenikov slikarstva na slovenskem ozemlju ni ohranjenih. Prav tako je s plastiko, kjer je najzanimivejši pač kip Matere božje v Velesovem iz prve polovice XIII. stoletja.

Vsa romanska, kakor tudi umetnost prehodne dobe in še vse-

ga XIV. stoletja, je skoz in skoz kulturno kolonizatoričnega značaja, importirana, če ne dejansko, vsaj po njenih izvršiteljih in predlogah. Naročniki so bili samostani, deloma plemstvo, predloge so bile po večini nemške, posredno in neposredno tudi francoske.

Izreden spomenik so po stavbeni plati romanike na Slovenskem, Hrastovlje. To je vas v slovenskem delu Istre. Stavba cerkve se bistveno razlikuje od sočasnih cerkva drugod po Sloveniji. Med njimi je povsem osamljena, saj je zrasla v gradbenih pogojih evropskega Juga. To arhitekturo lahko z vsemi sestavinami označimo za romansko in postavimo njen nastanek v 12., 13. ali celo še v 14. stoletje, torej vse do takrat, ko so se v primorskem okolju uveljavile prve gotške oblike.

(Po Inzkovi Zgodovini Slovencev

Dachau — kraj umrlih duhovnikov

V Fuldi v ZR Nemčiji so se od 3. do 7. oktobra zbrali nekateri preživeli duhovniki, ki so bili med drugo svetovno vojno v koncentracijskem taborišču v Dachau pri Münchenu. To srečanje je imelo še poseben pomen, ker je poteklo 50 let, odkar so nemški nacisti odprli to taborišče. V taborišče so najprej pošiljali nasprotnike tedanjega režima, nato Jude in končno duhovnike ter kajpak druge ljudi. Od skupno 3000 duhov-

nikov 25 narodnosti, ki so bili zaprti v Dachau, jih je skoraj 1000 umrlo zaradi lakote, bolezni, mučenj in drugih krutosti. Največ jih je bilo iz Poljske. Taborišče Dachau je tako postalo največje pokopališče duhovnikov na svetu.

Za spoštovanje ženske

Francoska vlada je 23. 3. 1983 objavila zakon, s katerim je prepovedala zlorabo ženskega telesa v reklamne namene.

Človek in denar

Potrebe in skrbi

Potrebe in skrbi so stalne spremeljvalke človekovega življenja. Prve se začnejo takoj z rojstvom, druge pa čim se zaveda svoje bitnosti in odgovornosti. Niso stalne, navadno rastejo. Leta prinašajo človeku potrebe in skrbi, so rekli včasih.

V najširšem pomenu besede je potreba pomanjkanje duhovne ali stvarne dobrine, katero človek potrebuje za življenjski obstoj in razvoj. Skrb pa pomeni zavest pomanjkanja, premišljevanje in iskanja moralno neoporečnih potov za doseg dobrine, ki jo potrebuje. Tako vsak razsoden in normalen človek išče potov in sredstev za zadovoljitev potreb, želi, da bi imel čim manj skrbi, kar pomeni zadovoljitev večine potreb, ker vseh največkrat ne bo mogel nikoli.

Sodobni, v veliki večini zmaterializirani človek hoče vse potrebe zadovoljiti sam s svojo spretnostjo in sposobnostjo, tudi trmo ali zvižajo. Zaupa samo sam sebi ali morda še kateremu sočloveku. Pogled ima obrnjen vodoravno ali navzdol, nikoli pa navzgor. Misli in se prepričuje, da je nebo zaprto.

Če lahko verjamemo raznim porizvedbam in statističnim podatkom večina sodobnega človeštva nima zaupanja v Boga ali pa je zelo megleno. Za ene ga ni, za druge je odsoten, za tretje nedostopen. Ne vedo ali nočejo vedeti in se

prepričati, da je nebo vedno odprto, da Boga ni treba iskati samo nad zvezdami, v nebesih, ampak tudi med ljudmi, pri vsakem človeku, v vsakem kotičku stvarstva.

Nezaupanje v Boga sodobnega ošabnega in vase zaljubljenega človeštva ima korenine v življenjski in večni resnici, da božja pota in nameni niso vedno v skladu s človeškimi, da steze, ki jih tlači človek, ne vodijo vedno k Bogu, se pogosto križajo ali pa vodijo v nasprotujoče smeri.

Po svoji naravi človek ne more živeti v nekem stalnem nezaupanju in negotovosti. Mora imeti nekaj, na kar lahko osredotoči rešitev svojih potreb in skrbi. V naših dneh je to denar, s pomočjo katerega hoče rešiti skoraj vse življenjske probleme.

Denar

Kaj je denar? Odgovor je lahko enostaven ali zapleten, definicij je mnogo. V ljudski govorici se reče, da je sveta vladar. Strokovnjaki pravijo, da je simbol neke vrednosti, sredstvo plačilnega prometa, ki ga uvaja država. Za nekatere je zopet blago, ki trajno opravlja funkcije splošnega ekvivalenta. V praksi je to kovanec, dandanes največkrat kos papirja različnih oblik in barv z vrednostno številko, ki jo predstavlja kot nakaznica.

Odnos človeka do tega kosa pa-

pirja je dokaj različen. Ponekod ga spoštujejo, skrbijo za ohranitev njegove vrednosti, ponekod mu ne izkazujejo posebnega spoštovanja. Tako krožijo umazani, velikokrat raztrgani in zalimani bankovci, z različnimi napisi in nečednimi vzdihljaji, tudi s propagando za verigo sv. Antona, rekoč, če jo izpolniš, ti prinese srečo, če pa ne, te pahne v nesrečo, prekletstvo dekleta, ker je za ta umazan kos papirja prodala svojo poštenost. Kljub vsemu temu, tudi s takim bankovcem lahko plačaš vožnjo, kupiš kos kruha in še kaj drugega, vedno odvisno od natiskane števil-

ke in stopnje inflacije.

Za te ponekod spoštovane in dobro ohranjene papirje, pa zopet umazane in raztrgane, se puli sodobni človek. Hoče jih imeti čim več, ker po vrednostni količini teh se določa njegovo mesto v družbi in spoštovanje, poleg tega da je merilo za kup doseženega premoženja. Človek hoče biti premožen, ker ta kup pomeni srečo, kaže, kako velika je njegova sreča. Naravno je, da človek hoče biti srečen, toda postavlja se veliko in resno vprašanje, ali mu jo lahko prinese denar, jo najde v kupu denarja in drugega premoženja?

Denar in sreča

Ne samo poedinec, tudi med seboj si ljudje želijo srečo. Kolikokrat se v okolju sliši to izraženo željo. Če se pogleda malo globlje, se lahko vidi, da se ta želja za obilo sreče istovetj z veliko vsoto denarja. Ta bi naj bil prinašalec sreče, merilo za srečo. Zato toliko ljudi igra različne loterije in stave, katere pa le nekaterim iz množice prinesejo določeno vsoto denarja. Ta igra za srečo postane pri mnogih strast, zapravijo premoženje, ki ga imajo, jih pahne v revščino in večkrat priklene na beraško palico.

Pehanje za denarjem kot sinonimom sreče je vzrok mnogim zločinom, prevaram, goljufijam in sovraštvu. Za denar in zaradi denarja so nekateri pripravljene storiti vse, pri tem jih ne zanima morala, niti Bog, niti bližnji, niti

družba. Lahko rečemo, da ima človeški egoizem močne korenine tudi v denarju in njegovem kopičenju.

V nepravični razdelitvi za življenje potrebnih dobrin, v praksi to največkrat pomeni denarja, eni ga imajo preveč, drugi morda dovolj, mnogi pa niti za kritje osnovnih življenjskih potreb, tičijo korenine socialnega vprašanja. Za rešitev tega so se poleg krščanskih in poštenih pojavile tudi perverzne ideje in pokreti, ki so človeštvu prinesle gorje in trpljenje, revnim pa poleg vsega tega še večjo revščino.

Če je pehanje za denar prineslo že toliko gorja posamezniku in družbi, ali je potem človek lahko resnično srečen, če ga ima v izobilju? Morda trenutno, potem se pa tudi spremeni v skrb in je večkrat tudi vzrok nesreče in trpljenja.

Človek je iskal, išče in bo vedno iskal srečo, a je ne bo našel v obilici tvarnih dobrin, ampak v mirni vesti, to je v globinah notranjosti. Sodobnemu človeku je to težko razumljivo in težko sprejeti, ker ta mir zahteva spreobrnitev, zaupanje v Boga, povratek k Bogu. Če se pa od Njega oddaljuje, ga od-

klanja, odklanja tudi resnično srečo.

Človek in denar

V sodobnem družbenem življenju je denar človeku potreben. V večini primerov ga zasluži z delom, ročnim ali umskim, in drugimi pridobitvenimi aktivnostmi. V prvi vrsti ga uporabi za redne življenjske potrebe, s prihranki si pridobi premoženje.

Vsakemu poštenemu in varčnemu človeku mora biti dana možnost, da zasluži toliko, da lahko vedno nekoliko prihrani. Prihranki so temelj vsakega zdravega gospodarstva. Z njimi se gradijo stanovanja, svetišča, tovarne, različni prometni objekti, služijo kulturi in so v pomoč vsem človekovim udejstvovanjem. Pri svojem poslanstvu potrebuje denar tudi Cerkev, ker je vezana na tvarna sredstva, enako tudi bosonogi kontemplativni menih. To potrjuje njegovo važnost.

Kljub vsej važnosti pa je denar samo sredstvo, pomoč človeku, nikoli pa ne more biti cilj življenja. Človeku mora vedno in povsod služiti, nikoli gospodovati in ukazovati. Z njim mora ravnati z velikim čutom odgovornosti. Z ravnanjem in uporabo ne sme škodovati sebi, bližnjemu in skupnosti.

Če se bo človek dokopal do pravega vrednotenja denarja, bo človeška družba pravičnejša, bolj poštena, ljudje bodo srečnejši, prišlo bo tudi do zaželenega in potrebnega miru med narodi.

Avgust Horvat

Arh. Vombergar mendoški mladini

Iz govora predsednika Zedinjene Slovenije arh. Jureta Vombergarja na mladinskem dnevu v Mendози 13. 11. 1983.

Dragi mendoški rojaki in še posebej mladina, ki danes praznuje svoj dan!

Veste, včasih me je strah, ko takole javno govorim; vprašam se, češ, kdo pa sem jaz, da bi drugim pamet solil. Nisem se za to izšolal, življenjske okolnosti so me neka-ko pripeljale do tega. In ko sem že vržen v vodo, naj plavam, kakor vem in znam; čeprav z odgovornostjo pred Bogom in vami za vsako besedo, ki mi pride iz ust, in tega me je strah.

A to samoto čuti verjetno vsak, ki javno deluje in govori (vem, da marsikdo to potoži), ob občutku nesigurnosti, negotovosti, nezrelosti, ob tolikih dvomih nad lastnimi zmoglostmi, ob zavesti nepripravljenosti, ob odgovornosti končno le pred lastno vestjo. A treba je iti naprej, z veliko dozo ponižnosti, pa tudi veliko korajžjo, da je le vse porojeno iz prave ljubezni in skrbi za našo širšo slovensko družino.

Danes je prilika, da si vsi, mlajši in starejši, izprašamo svojo vest, v koliko smo krivi, da obraz tega sveta postaja vse bolj nečloveški.

Pogosto se pritožujemo, da naša mladina ne sodeluje več, kot bi mogla in morala. Zgleda, da nobena beseda, noben dokaz več ne

zaleže. V dobi splošne inflacije se zdi, da so tudi besede zgubile svojo vrednost, vso moč prepričljivosti. Tudi svetli zgledi starejših marsikdaj ne ganejo. Še več, vsa nesebična požrtvovalnost je kdaj celo predmet posmeha, vsa vabila na sodelovanje naleté na gluha ušesa: nimam časa, ne znam, pustite me pri miru.

Veliko je razlogov za tako stanje. Naj se omejim le na dva.

Prvič: razvadili smo se, pomehkužili sebe in svoje otroke. Navadili smo se na izobilje, na lahko življenje. Že škof Slomšek je svaril: „Bolj rodovitna ko je zemlja, bolj leni so njeni prebivalci“. In še to: „Ni dobro za človeka, ako si more z malim trudom veliko pridobiti“. Ambient, v katerem živimo, pa stalno ponavlja: „El vivo vive del zonzo y el zonzo de su trabajo“. Tak zgled vidijo pri najvišjih v tukajšnji družbi. Čeprav za šalo rečeno, nekaj le ostane. Javno mnenje se posmehne ob Slomškovem reku, ki pravi: „Srečen je le tisti, ki ima malo potreb in se je od mladih nog vadil v zatajevanju“.

Starejši, ko vzgajajo svoje otroke, nehoté pomislijo na svojo mladost, na pomanjkanja in trpljenje begunskih let v taboriščih in prvih

let v Argentini. Radi bi prihranili svojim otrokom to, kar so sami doživeli, in zapadejo v drugo skrajnost: nudijo vsega, kar otrok poželi in kar ne; radi bi omilili vsak napor, vse poti bi jim ugladili. Vzgojijo le „scrkljance“ in sebičneže, ki poznajo le svojo korist. svojo komodnost in svoj prav.

Gledam mlada dekleta: starši jih oblačijo, kot bi bile princeske, vedno po zadnji modi, zmeraj nove... Recimo, ko se poročijo, nosijo metre dolge vlečke.. Gledam naše mlade študente na univerzah. Res, smilijo se mi. Tisti iz revnejših družin se mnogi že med študijem odtegnejo naši skupnosti. Sram jih je hoditi v družbo, ki zahteva določen gospodarski nivo, kateremu niso kos. Pa tudi drugi, kaj jih čaka? Končali bodo univerzo, potem pa leta životarili ob nizkih plačah, predno se postavijo na noge. Ali lahko sploh mislijo na poroko? Kako bodo preživljali družino ob družici, ki bo hotela biti oblečena vedno po zadnji modi, hotela lastno stanovanje, če že ne hišo? Brez avta pa sploh ne gre.

Govorimo o mešanih zakonih in se zgražamo, prav tako nad tem, da mladi intelektualci ne zahajajo v slovensko družbo, a ne vidimo, da naša skupnost postaja vedno bolj frivolna, v vseh pogledih.

Sedaj, ko so se nehala leta debelih krav, se bomo morda kaj spametovali.

Drugič pa to: življenjsko okolje, v katerem živimo, karakterizira neka splošna brezbržnost, otopelna brezvoljnost ali bivanjska za-

puščenost (kot jo imenuje naš slovenski filozof dr. Milan Komar), ki pa ni nujno lenoba, vsaj ne lenoba v navadnem pomenu besede. Kajti en izraz te bivanjske zapuščenosti je lahko prav malomeščanska prizadevnost, mrzlična delavnost, potrošniška ihta. Koliko je tega med nami?

Drug izraz samozapuščenosti pa je beg v omamo, v tisto stanje čutnega in duševnega ugodja, v katerem se zmanjša ali sploh izničijo zavedanje sebe, lastnih dejanj in krivde; beg v omamo alkohola, seksa, mamil, televizije in oglušujočega hrupa moderne glasbe. Bežimo pred samim seboj, napolnujemo življenje z nadomestki, da le ni treba misliti, da ni treba sprejeti zahtev in dolžnosti, ki jih življenje nalaga zdravemu človeku.

(Lenin je dejal, da je vera opij za ljudstvo. Kdo bi si mislil, da bomo že v tem stoletju doživeli toliko različnih in tako razširjenih opijev med ljudmi in da bo prav življenje po veri zadnji izhod iz omame, iz alienacije.)

Značilnost samozapuščenosti človeka današnjih dni je neka znakažena, hinavska ponižnost: ne mara sprejeti nadnaravnih dobrin, ki seveda vsebujejo nove zahteve za tistega, ki jih sprejme; ne mara velikih nalog. Rajši bi se pomanjšal, da bi se izognil obveznostim, ki jih prinaša veličina. Ortega y Gasset, španski mislec, to imenuje „odio a la excelencia“. Mrzijo tiste, ki hočejo živeti svoje življenje, ne po modi in po diktatih javnega mnenja, tiste, ki se trudijo, da bi

bili boljši, ki s svojim življenjem vzbujajo slabo vest. Bivanjska lenoba ali samozapuščenost je eden poglavitnih grehov današnje družbe.

Nasprotje tega pa ni delavnost in marljivost, temveč širokosrčnost, s katero človek privoli v pristen in resničen smisel svojega življenja, ki sprejme veličino človeškega bivanja, vzpostavi pravi red, pravo mero, sodeluje z viri svojega bivanja in živi svoje življenje. Le to vodi v resnično veselje in prinaša duševni mir, le tako ohranimo svojo človečnost.

V današnjem svetu je namreč že sama človeškost v krizi. Zgubljam pravi red in pravo mero. Smo ljudje, ne le živali na vrhu razvojne lestvice, pa tudi ne angeli. A prav v tem je skušnjava! V naši slovenski polpreteklosti vidimo podcenjevanje in sramotenje vsega telesnega, čutnega in čustvenega v človeku, zahtevanje popolnosti angelov, ki pa vodi končno le v hinavščino, ošabnost, ozkosrčnost in brezobzirno strogost. Ista tendenca v današnjem času, „angelizem“ v drugačni obliki, pa ponuja svobodo brez mejá, katero naj bi vsak človek samoupravljal po svoji vesti. Ne upošteva človekove po izvornem grehu ranjene narave, podvržene skušnjavam. Pravijo: smo vendar zreli ljudje, hočejo pa reči: bomo kot angeli, a brez Boga.

Razvajena, pomehkužena, opulentna družba, živeča v bivanjski lenobi, je najboljše gojišče (caldo de cultivo) za nov odnos do sveta, kjer ni več ničesar svetega, kjer

je resnično le tisto, kar ima praktično vrednost. Sekularizem in porabništvo sta razvila nov sistem vrednot, kjer ni več mesta za religioznost. Človek ne potrebuje več Boga, vera pa se smatra za „motnjo“. Kriza vere je vidna na vsakem koraku, kaže se v vedno manjšem številu rojstev, v razvezah zakonov, splavih, nespoštovanju do starejših oseb in bolnikov, v evtanaziji. O tem položaju je tožil pred kratkim kölnski kardinal Höffner nemškimi škofom: človeku se ni treba nikomur zahvaljevati, nikogar več ne potrebuje, ničesar si ne želi, nikogar nima rad pa tudi nihče ga ne mara.

Včasih imam občutek, da kristjani zgubljam neko svetovno vojno, nedeklarirano in totalno vojno, brez bomb in strellov. Posebne vrste vojna je to, v srcih posameznikov se bije, razvaline pa so strašne. Sedaj se že kot premaganci skrivamo po luknjah, kot Lazar moledujemo za drobtine, ki padajo z miz zmagovalcev, hvaležni, da nas puste pri življenju. Zmagovalci pa se muzajo, podkupujejo nas z blagostanjem in napredkom brez mej in brez konca.

Kdaj se je to začelo? Filozofi iščejo korenine tega procesa že v prejšnjih stoletjih. Po letu 45 je postalo vidno, vsem očito. Zgleda, da so celo nekateri v Cerkvi spustili roke dol, češ, nič se ne da napraviti, karkoli pa bi storili, bi položaj še poslabšali.

Zahodni svet nam kristjanom in Slovencem pač ne more biti več model. Nekoč krščanska Evropa je

razkristjanjena, še več, govore že o pokrščanski Evropi.

Smilite se mi vi, mladi, ki dozorevate v tem okolju in se ne znajdete. Mnogi starejši pa, ki potujejo v Evropo ali Severno Ameriko, sploh ne opazijo, kaj se tam godi. Vračajo se vsi očarani nad blagostanjem, redom in tehnolo-

kim napredkom. Pravijo, to je kultura, to je civilizacija, ne pa to tu; desetletja zadaj smo ostali!

Vi v Mendozi morda še ne občutite teh problemov tako kot jih že mi v Buenos Airesu, predvsem pa, kot jih občutijo vaši svojci, ki žive v Evropi ali Severni Ameriki.

(Konec prihodnjič)

Ljubite Prešerna!

Ne pričakujte od mene nikake modrosti ali učenosti. Zakaj jaz se nisem nikdar bližal Prešernu po znanstvenih stopnicah ali po filozofskih ovinkih, temveč tako, kakor želim, da bi se mu bližali vi vsi: samo z odprtim čutom, s preprostim, ponižnim srcem, žejnim le-

pote in resnice. Vedno niso prihajali k njemu tako, temveč s svojimi predsodki in doktrinami in teorijami, zato ga niso spoznali.

Naša književnost je stara nekaj stoletij, naše leposlovje samo toliko desetletij, kolikor jih je preteklo, odkar je izšla knjiga Prešerno-

vih poezij. To je prva manifestacija slovenskega umetniškega duha, tako vzvišena nad vsem, kar so Slovenci dotlej dosegli v svojem jeziku, da so bili ti redki tisti, ki so spoznali ves pomen Prešernovega dela in življenja. Mi danes, ki se mu spoštljivo klanjamo kot svojemu svetlemu mojstru in vzorniku, se globoko zavedamo, da tudi vse poznejše generacije pri nas niso ustvarile umetnine, ki bi jo smeli postaviti kot enakovredno poleg Prešernove.

V Prešernovi besedi je centralna ideja slovenstva. A to slovenstvo ni nikaka omejena domačnost, nikaka sentimentalna idiličnost, nikak plah in ozkosrčen pogled na življenje. Ne, to slovenstvo je tako globoko kakor vse trpljenje človeškega srca z vsem obupom, strahom in strastjo, slastjo in bolečino in je po duhu tako široko kakor veš svet. V šoli se učite, kako je Prešeren gojil vse mogoče umetne oblike: tercina, ottava rima, španska asonanca, distihon, anakreontska kitica, triolet, glosa, gazela, sonet in potenciran sonet: — sonetni venec še z akrostihom povrh; vedeti pa morate, da ni niti ena njegova vrstica pisana samo zaradi blagoglasja ali forme — nego da je vsa vnanja oblika pokorna in voljna služabnica notranje pesnikove ideje. Prešernova poezija je na tistem višku popolnosti, kjer se ne more več govoriti zase o formi in zase o vsebini: forma in vsebina je eno, organičen plod duševnega snovanja pesnikovega.

To je tista odlična veličina Prešernova: kakor je pri njem oblika in vsebina eno, tako je eno Prešeren-človek in Prešeren-poet. Za vsako njegovo pesmijo, za slehernim njegovim stihom čutimo novo postajo njegovega duha. Nič ni slučajnega, nič samo približno ali zavoľjo lepšega rečenega, vse se veže in plete samo zato, da nam je čim jasnejša vsaka poteza duševne fiziognomije poetove. — Prešeren je bil v življenju nesrečen človek, v ljubezni tako beden, kakor le more biti beden in nesrečen kdo na zemlji. Ali njegovo poslanstvo je bilo vse potrpeti, vse preboleti, zatreti up in strah, to se pravi odreči se vsaj sreči na svetu in se tako preko vsega pozemskega povzpeli do zadnjih spoznanj zase in za svoj narod. V „Pevcu“ nam je povedal, kako se je zavedal svoje dolžnosti, ki mu jo nalaga pevski poklic z vso neizprosno stjo: „Stanu se svojega spomni, trpi brez miru“. Samo s to žrtvijo in odpovedjo je mogla nastati njegova večna knjiga, samo zavoľjo nje je hotel in mogel toliko trpeti, zavoľjo nje se je odpovedal celo smrti.

Jaz ne grem nikdar iz domovine, da ne bi vzel vsaj Prešerna s seboj, in vam, mladi prijatelji, moram samo svetovati: omislite si njegovo knjigo, poglobljajte se vanjo, in potem mi ni treba več reči, da se nikdar ne ločite od nje. Zakaj čim bolj se boste poglobljali v Prešernov svet, tem več lepote vam bo žarelo iz nje, tem več

skrivnosti vas bo vabilo vedno in vedno k njej. In ljubili boste Prešerna, kakor je vreden ta edin-stveni duh.

Prešerna ljubiti se pravi ljubiti lepoto in resnico in pravico; ljubiti slovenstvo brez šovinizma in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja: enak z enakim. Prešeren s svojo visoko knjigo, ki govori o človekoljubju, o bratstvu vseh narodov, nam je pridobil pravico stati v krogu kulturnega človeštva kot majhen, a ne brezpomemben člen. Pomnite to vi, ki vas je usoda pahnila na periferijo slovenstva.

Ljubiti Prešerna se pravi ljubiti svobodo misli in besede, svetovnega nazora in vere. Kdor se drži Prešerna, se drži prave mere in

jasne harmonije, odmeta vnanji nakit, zavrača frazo in mu je samo do jedra.

Spoštovati Prešerna-pesnika in Prešerna-človeka se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Prav pojmiti Prešerna se pravi pojmiti sebe in vzeti svojo usodo nase, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenca in jo premagovati v pokorni službi vseobčega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato še enkrat: *Ljubite Prešerna!*

Oton Župančič

DOSTOJANSTVO ČLOVEKOVE GA ŽIVLJENJA

Človek kot oseba v svoji telesnosti

Življenjski prostor in prizorišče, kjer se človek uresničuje kot oseba, je konkretni svet v določenem in omejenem prostoru, družbenem okolju in zgodovinskem času. V neposreden stik s svojim življenjskim prostorom stopa človek po svoji telesnosti. Po svojem telesu je izpostavljen vplivom narave in zunanjega sveta ter je od njega na mnogo načinov odvisen. S svo-

jim telesnim delovanjem pa tudi posega v svet in ga oblikuje. V svoji telesnosti na poseben način doživlja veselje, zdravje, moč in raznovrstne čutne užitke, a tudi utrujenost, bolečino, nebogljenost in trpljenje.

Človek, ki je bitna enota duha in telesa, često občuti telo kot breme, ki bi se ga rad znebil; na drugi strani pa je na svoje telo,

njegovo zdravje, moč in lepoto ponosen. Skrb za delo, hrano, stanovanje, obleko, počitek in razvedrilo zavzema največ časa in moči; za to človek največ žrtvuje, naj bo mlad ali star, zdrav ali bolan.

Kaj lahko se dogaja, da je skrb za telo edina vsebina življenja, kakor da bi bile vse duhovne zmožnosti le v službi telesa. Pri tem pozablja Kristusovo besedo: „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Mt 16, 26) Kristjan se zaveda te nevarnosti in si prizadeva za pravo gledanje na telo in za pravilno razmerje do njega.

Vrednotenje telesa

Ker krščanstvo navadno poudarja predvsem skrb za dušo in njeno rešitev za večno življenje, je bilo in je še danes včasih med kristjani razširjeno mnenje, da je telo nekaj manj važnega. Tako gledanje nasprotuje božji resnici. Telo je največje in najpopolnejše vidno delo Boga Stvarnika. V svoji telesnosti je človek vrhunec vidnega stvarstva.

Pri vernem kristjanu imajo za vrednotenje telesa velik pomen tudi teološki razlogi. Ker je sam božji Sin pri učlovečenju privzel človeško telo in s telesnim trpljenjem in smrtjo na križu odrešil svet, zasluzi človeško telo posebno spoštovanje. Prek svojega telesa prejema kristjan zakramente, v svoji telesnosti molji in časti Boga, dela bližnjemu dobro in izpolnjuje božje

naročilo, da se množi, napolnjuje zemljo in gospoduje nad njo.

Čeprav človek doživlja v letih svojega življenja pešanje telesnih moči in odmiranje ter telo po smrti razpade, zadnja usoda telesa ni strohnenje, ampak vstajenje v novo življenje. V svoji veri v vstajenje mrtvih izpoveduje kristjan trdno prepričanje, da bo tudi telo, celoten človek z duhom in telesom, deležen večnega življenja pri Bogu. „Zato človeku ni dovoljeno prezirati telesnega življenja; nasprotno, človek mora imeti svoje telo za nekaj dobrega in vrednega časti“ (CS 14).

Telesnost — dar in naloga

Telesnost v svoji raznoličnosti je človeku dana kot dar in kot naloga. Odločilnega pomena je, da človek najde pravo razmerje do svojega telesa ter gleda nanj v luči božjega razodetja in Kristusovega odrešenjskega načrta.

Človek ima nravno dolžnost, da skrbi za svoje telo, za zdravje, hrano, obleko, stanovanje, potreben počitek ter zdrav življenjski prostor. Te naloge se mora zavedati tako posameznik kot družba. V skupni soodgovornosti naj si ljudje med seboj pomagajo, da bo postalo življenje čim bolj humano, vredno človeka kot osebe, njemu primerno in ustrezno. Za kristjane so poleg naravnih nagibov, da skrbi za telesno življenje, odločilni tudi globlji razlogi, ki izvirajo iz ustvarjenosti po božji podobi in

poklicanosti v novo življenje v Kristusu.

Spoštovanje telesnega življenja

Spoštovanje telesnega življenja od spočetja pa do smrti je za vsakogar ena temeljnih dolžnosti. Pravica do življenja in njegovega razvoja, varnosti in družbene pomoči je bitna človekova pravica. Lahko miselno ogrožanje telesnega življenja v prometu in pri delu, z nasiljem in zlorabljanjem vsake vrste je posebno v današnjem času velika nevarnost, ki se je morajo zavedati posamezniki in družba. Napadi na telesno življenje, tudi v materinem telesu, kot splav, ali na že rojenega človeka kot uboj, umor ali razne oblike terorizma nasprotujejo dostojanstvu človekove osebe in pomenijo kršitev njene osnovne pravice.

Ker si človek življenja ni dal sam, ampak ga je prejel od Stvarnika, posameznik nima pravice, da bi s samomorom končal svoje življenje. V luči razodetja ima za vernega kristjana dolžnost, varovati svoje življenje in življenje drugih, še veliko večjo resnost.

Spolnost -- božji dar

Posebna pomena za razumevanje dostojanstva človekove osebe in njeno vrednotenje je gledanje na spolnost. Bog je ustvaril človeka kot moškega in žensko. Njuno bitno naravnost drug na drugega je utemeljil z besedami,

da človeku ni dobro samemu biti (1 Mojz 2, 18). Spolnost je božji dar in izraz za to, da je človek šele v medsebojnem dopolnjevanju med moškim in žensko na poti k celotnosti. Spolnost ima svoj delež tudi na božji podobnosti človeka. Spolnost namreč ni le telesna razlika med moškim in žensko, ampak je zakoreninjena v samem bitnem dnu, v osebni sredi. Njen vpliv se razteza na vsega človeka. Temeljne razsežnosti človeške spolnosti, ki se bistveno razlikuje od živalskega spolnega nagona in delovanja, so medsebojno dopolnjevanje v osebni ljubezni. Ena od značilnosti spolnega delovanja je rodovitnost. Ko je Bog ustvaril človeka kot moškega in žensko, ju je blagoslovil in jima dal naročilo: „Rodita in se množita ter napolnita zemljo“ (1 Mojz 1, 28). Spolnost ni torej v službi posameznika, ampak je naravnana na izražanje ljubezni med možem in ženo ter v službi življenja.

Spolno delovanje je nekaj dobrega in po božji volji, če ustreza dostojanstvu človekove osebe. Temeljna nravna zahteva za spolno delovanje je medsebojno spoštovanje in ljubezen ter odprtost za službo življenju.

Življenjski prostor za spolno delovanje je neločljiva zakonska skupnost med možem in ženo. Neločljivost zakona je utemeljil sam Stvarnik. Kristus jo je potrdil s tem, da je zakonsko zvezo posvetil in jo povzdignil v posebno znamenje povezanosti z Bogom

(zakrament). Za spolno življenje v zakonu je odločilna vest, ki je odprta za naravni in božji red, kot ga razlaga Cerkev. Ta red je utemeljen v človekovi naravi ter v namenu in smislu zakona.

Spolno življenje je za človeka osebna etična naloga, ki naj jo izpolni v odgovornosti pred Bogom

in pred družbo. Kdor se zakonski skupnosti prostovoljno ali po sili razmer odpove, mora na drug način najti pravo razmerje do spolnosti. Posebna vprašanja o zakonu obravnava besedilo o krščanskem zakonu in družini.

(Prenova 6)

Emilijan Cevc

Cokle

Cokle, cokle! Že ob sami besedi, ki zapoje, kakor bi cmoknil štruco masla na mizo, se razveselim.

Svoje dni smo poslušali zgodbe o čudežnem obuvalu, ki zanese človeka v bajno deželo, v samo Indijo Koromandijo morda, kjer v

žlici kašo kuhajo, s sirom hiše belijo, s pogačo jih pokrivajo in s skuto jih omečejo... ahm! Ali pa v Holandijo, v deželo cokel — teka deka — ki so kakor tukanov kljun in jih nosijo debelušna dekleta z golobjimi avbami in vedri

za vodo na ramenih in ribiči s pipami in rdečimi bradami ter se vse naokrog vrte veliki in majhni mlini na veter... Da, da — pa v kakšno deželo še? Preljube sanje Lepe Vide, nikar nas ne zanesite predaleč! Kar obujte naše cokle — saj so prav tako čudežne ali pa še bolj. Natakните si jih na noge, trikrat se zavrtite okoli in krepko zacetpetajte z nogami ter zaprite oči. Ko jih boste spet odprli, se boste znašli v najlepši deželi na svetu — tule pod gorami, na travniku za reko, pod gozdom, sredi domačega sadovnjaka... Če se še sklonite in pogledate to zemljo skozi kobalj, bo zažarela še v lepših barvah in — čudo vseh čud! — stala bo na glavi in pod vami bo morje neba... Ne, cokle bi se prav gotovo ne mogle ločiti od zemlje, na kateri je zrasel njih les in so jo že tolikokrat pretokljale v soncu in dežju. Dobro vedo, koliko korakov je od hiše do vodnjaka, od veže do hleva in z dvorišča do domačega polja. Vsak kamen do poznajo na poti, vsak mostič in sleherno njivo, še za mravljinje steze vedo. Znano jim je, da je kolovoz med polji zdaj prašen, zdaj blaten, da so goveji parklji izdolbli vanj globoke kotanje, da je zemlja po dežju lepljiva kakor presno testo in ima dober, zvest duh po gnoju in kaleh; vedo, da je sredi gozda velika luža, polna žab, ki jo je treba preskočiti, in da je pri studencu vedno vse mokro in mnogo modrih metuljkov, ki vzletavajo pred njimi, kakor bi oživele vse spominčice...

Zgodi se, da obleže cokle neke na zvrateh, ko dekile okopava krompir ali pleve korenje. Ob njih cvetó trave in rože in metulji letajo — pravcata povodenj življenja jih obliva. In cokle niso ne slepe ne gluhe, kakor mislijo pametni ljudje.

„Kdo pa ste?“ pravi trava, tako, malo jezno, kot bi hotela reči: „...govedo zarobljeno“ — potlačile so jo namreč.

„Me smo pa cokle naše Ančke...“

„Aha.“ To pomeni: „Potem pa že razumem, da človek ne sme iskati olike pri vas! Kaj pa počnete tukaj?“

„Čakamo, da nas bo Ančka spet nataknila.“

„Kakšno delo pa je spet to, za božjo voljo?“ Ne, travi ne gre nikakor v pamet, da bi moglo biti čakanje tudi delo. Treba je hiteti, hiteti; vsak sončni žarek je treba izkoristiti, vsako kapljo rose in dežja... Treba je cveteti in rasti, nobenega lenarjenja, nobenega čakanja!

Toda coklice so ponižna stvarca božja in kot dober služabnik, ki vsakemu podari lep odgovor, začno pojasnjevati;

„Dekle nas nosi na nogah, kadar gre na polje ali v hlev ali kamor koli.“

„To se pravi, da hodi po vas?“

„Kajpak.“

„Ojej, pa vas nič ne boli?“ se zgrozi trava.

„Eh, kaj bi! Malo že — pa saj smo za to narejene! ...Kdo si pa ti?“

Pisana plamenica ali po domače Veliki koprivar...“

Potem prideta na obisk še črni muren in martinček. Ta v svoji radovednosti zleze še v cokle in, ko ga muren zagleda, zbeži kakor pred hudo uro.

Tako sklepajo cokle svoja znanja.

Toda v starih časih — „v tistih dobrih starih časih!“ — je bilo coklam še lepše. Tedaj so celó v cerkev hodile. Kukale so izpod nabranih kril na zlate svetnike in svetnice v oltarjih in zdelo se jim je, da so si z njimi nekaj v sorodstvu, takole po materi menda... Seveda, saj so obojni iz lipovega lesa, svetniki in cokle... Toda svetniki se niso menili za ponižne sorodnice; v zlati poveličanosti so stali v oltarjih med vencí in stebri ter upirali poglede v nebesa. Za zemeljske stvari se niso nič več menili.

„Jaz sem pa medena trava“ — in trava potrese s prašniki kakor prevzeta gospodična z lasmi — „...jaz pa grebenica, jaz pa latovka, ...jaz pa pasja trava, ...jaz pa peterprstnik...“ — zadnje besede začivka drobna rumena rožica, ki komaj še kuka izpod desne cokle — „...kukavičja lučca, ...plešec...“

Metulj sede na rob coklice ter utripne s krili:

„Pa vi, gospod metulj?“

„Čast mi je: vitez Koprivski, Vanessa polichloros, kar pomeni

Potem pa tisti stari nedeljski popoldnevi — hejsa, hejsa, hopsa... To je klopotalo po tleh, kajti plesali so, da so cokle kar drobne postale. Da, marsikatero dekle je zgubilo cokle z nog, da so jih morali potem pod mizami in stoli iskati. Mnogo so pretrpele cokle tisti čas! V zahvalo so jih pa zdaj pa zdaj polili z vinom, tako bolj proti večeru, ko je že teklo od miz... Toda tisti lepi časi so minili, vsega dobrega je kdaj konec. Zdaj niti drvarji ne nosijo več cokel ko včasih, cokel z žebli nasekanci, ki so za cel prst štrleli iz podplatov, da jim ni drselo na hlo-

dih. Šele na večer, ko se vrnejo v koč, si sezujejo težke čevlje in si spet nataknejo cikle, ki samevajo čez dan pod klopjo. Korak jim je počasen in drsajoč, kajti izmučeni so, zato jim tudi cikle ne potrkujejo tako lepo ko na vasi. V gozdu se sleherna stvar navzame previdnega gibanja divjih živali.

Ne, če je že vse dobro minilo, cikle še niso minile, hvala Bogu. Kar vprašajte starega Franceta tamle zadaj! Vsak pošten kmet naroči vsako leto na spomlad kak par cokel, dva para najmanj. To spada k hiši in k dobremu gospodarstvu!

Tako je prišla zadnjič Ančka, naj ji naredi lepe, nove cikle. „Lepe morajo biti“, je rekla. In France si je zavihal brke, vzela list papirja, list iz šolskega zvezka svojega najmanjšega vnučka, ki se je na njem takole pisalo, kako so šli otroci borovnice nabirat:

„Včeraj me je prišel klicat sosedov Janez. ‚Ali greš po borovnice?‘ In sem šel. Pri križu so naju čakali še drugi otroci. Sonce je zelo lepo sijalo. Šli smo v Martinov gozd. Tam je bilo vse polno borovnic. Bile so črne kakor tinta. Najprej smo se jih najedli, da smo bili vsi črni okoli ust. Potem smo jih nabrali še v kanglice. Aparjeva Tončka si je vso obleko popacala in je bila potem doma tepena. Žagarjev Jožek pa je padel pod kraj in je jokal. Bilo je zelo veselo.“

Da, tako je bilo zapisano na tistem papirju, saj sem sam prebral. Toda France se ni zmenil

za to, saj niti brati ne zna. Dekle je moralo stopiti na papir, naravnost na tiste napisane borovnice, France si je oslinil debel mizarški svinčnik in začrtal obris njene noge. Pri tem se je Ančka veselo zahihitala, kajti žgečkal jo je.

„Tako, da bo bolj natančno...“ je rekel France, kajti po navadi si je jemal mero kar s trto, ki jo je ovijal okoli stopala. „Dekleta hočete še cikle imeti po modi. Rečem ti, da bom take naredil ter ti jih tako izobilil, da boš lahko šla še k maši v njih.“

Ko so bile čez dva dni narejene, so bile res lepe. Kakor dva majhna, kratka čolnička. Lipov les se je lepo belo svetil in usnje je bilo črno kakor borovnice. Bilo je pravo surovo kravje usnje in lepo črno pobarvano, da se je kar na vijično spreminjalo. Sam sveti Jožef bi ne znal narediti lepših cokel. Res, če bi sveti Jožef živel pri nas, bi prav gotovo delal tudi cokle! To delo je tako lepo, človek mora biti že kos rezbarja in zdi se mi, da celo kos pesnika. Izrezljati mora lepo dolbino za nogo, brez slehernega grabenčka ali grabenčka, ker bi sicer žulilo v podplate. Spredaj morajo biti malo navzgor zavihane kakor smučiči. Potlej napneš čez sprednji del usnje, ga krog in krog obrobiš z usnjenim trakom in tega pribiješ s srebrnkastimi žebliji z velikimi glavicami. Potem moraš prijete coklice z obema rokama, najprej eno, nato drugo, tako prav s konci prstov jo moraš držati kakor kozarec, jo obračati na vse strani,

jo pogledati proti luči, seveda, če je za žensko nogo, še prav posebno... France vse to vé, ker je skrben in vesten možak, ki je že mnogo izkusil na svetu ter noče, da bi se nad njegovim delom pritoževali. In lipov les je nekaj prav posebnega. Nekak blagoslov počiva v njem, da ima človek kar nehote spoštovanje pred njim. Morda prav zato, ker režejo iz njega bogke in svetnike in je lipa častitljivo in sveto drevo ter njeno cvetje pomaga pri vseh boleznih. Mehek je kakor vosek, da človek nehote pomisli na otroka, če ga primerja z drugimi lesovi. Zato moraš z njim ravnati previdno in ljubeznivo kakor z otrokom, ko mu izdiraš trn iz noge. Zato France vselej prepeva z globokim, starčevskim glasom, kadar rezlja coklje. Zdi se mu, da potem les manj boli. Ima pa tudi svojo posebno pesem. Prav za prav si je ni sam izmislil, temveč vaški otročaji, že zdavnaj, zdavnaj, da bi Franceta z njo dražili. Prišli so ter mu tulili za vrtom:

„Cokelmajster cokle dela,
žena ga je prav vesela...“

Spočetka se je res jezil ter metal okleščke za fantalini, sčasoma pa mu je jela pesem tako ugajati, da jo je začel še sam prepevati. In prepeva jo še danes, ko so že vsi tisti otročaji gospodarji in očetje ter že sami naročajo cokle pri njem. „Da, da, ljudem manjka ljubezni pri delu“, pravi starec. „To ni kar tako; človek mora imeti veselje do svojega dela...“ In France ga ima. Morda so prav za-

to njegove cokle tako lepe; vsaka je pesem zase. In res imajo poseben zvok, kadar pri hoji tolčejo ob tla. „Toka-toka“ pravijo, kot bi hotele posnemati klepetec velikega tedna.

Ančkine cokle zdaj seveda niso več tako lepe, kakor so bile spočetka. Izgubile so mladost ter se obrabile. Ali pa so prav zato še lepše? Dekle res ni plesala v njih, tudi v cerkev jih ni nosila — zato ima rjave šolenčke! — imela jih je le, ko je šla molst ali na polje ali na travnik... Hlevski gnoj se jih drži, težka prst in drobna žitna zrnca so se prilepila nanje, ko je krmila kokoši. In to je za coklice lepši okras kakor svilene pentlje in zlate zaponke... Kar nevoščljiv sem jim, da tiče v njih tako žive noge, ki kar same od sebe iščejo novih poti in veselega plesa. Če le pomislim nanje, bi kar zavriskal in vrgel klobuk v zrak od veselja.

Toda mene veže na cokle še posebno doživetje, tako lepo in prvinsko, da si ga komaj upam popisati:

Ležal sem v gozdu, kjer tečeta dve stezi vzporedno, druga nad drugo. Ležal sem torej nad zgornjo stezo, tik ob grmu dobroletine; zlatorumeno in vijoličastomodro pisana blazina gozdnega črnilca mi je rasla pred očmi. Ležal sem na trebuhu, si naslanjal brado na lehti in mežikal muham, ki so se gubile med črnilčevimi cvetovi. Sončni žarki so prebadali gozd in ga spreminjali v zaveso

zlatih in vseh vrst zelenih lis in črt. Mah je močno dišal.

Tedaj sem od nekje daleč zaslišal klopot cokel. Z zvonečim, polnim glasom so trkale ob kamene, ob koreninah so zveneale malo bolj zamolklo, pridušeno so copotale na prstenj stezi. Vedel sem: Ančka se vrača s travnika nad gozdom. Čez čas se je res pokazala njena glava na spodnji stezi. Za trenutek je samo ta glava molela iznad grmičevja in poplesovala v pesmi cokel. Potem se je dvignil iznad zelenja životec, nazadnje sem videl celo Ančko, kako je skakljala po stezi, da, skakljala, kajti mislila je, da je nihče ne vidi. Krilila je z rokami ter poskakovala, sredi gozda, v opojnem slapu sončne luči in gozdnih senc, da so se ji zibali lasje kakor vodebova perjanica. Tedaj sem občutil skrivnost plesa in besede davnega pesnika: „V začetku je bil ritem...“

Poplesovala je kakor jadrnica na planem morju. Vsa življenjska radost ji je brizgala iz ritmičnih gibov telesa in rok, iz priklanjanja glave in iz muzike lesenega obuvala.

Cokle so mi to izdale; še danes sem jim hvaležen.

Zaradi tega sem še zdajle vesel, ko jih gledam, kako čepa na pragu kakor dva zaspana golobčka ali čolnička, ki počivata v sončnem pristanu daljne dežele. Usnje na njih je nagubano kakor meh in dekletove noge so jih ogladile, da se svetijo, kot bi jih kdo z voskom natrl. Prav tak blesk najdeš na

MOLITEV ZA ZDOMCE

Bog, Oče vseh ljudi, tebi ni nihče tujec in vsakemu rad pomagaš. Frosimo te za naše brate in sestre na tujem. Blagoslovi jih z zemeljskim in nebeškim blagoslovom. Utruj jih v zvestobi do vere, družine in domovine. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

(Po Rimskem misalu)

toporišču sekire ali na držaju stare lopate. Cokle poznajo skrivnost dekletovih stopal, preštele in izmerile so ji prste in njih pregibe, objele so zardelo peto, ki jim venomer uhaja... Pokorno služijo in nič se ne pritožujejo, če se brusijo ob kamenju. Vedo, da morajo varovati noge pred močo in blatom, pred črepinjami, ostrim kamenjem in pred trnjem na robu gozda. Zadovoljne so, če lahko opravljajo svoje delo kakor zvest hlapec. Te zvestobe so se navzele od lipe, ki je darovala zanje svoj les, in od starega Franceta, ki je daroval svoje žulje.

Zdajle je prifrčal razmršen vrabec. Prav na zavihani konec cokle sede ter kljuje žitna zrnca. Po barvi se nič ne loči od cokel. Zdi se mi, da se pogovarja z njimi. Potem se razčeperi kakor baron, zamahne s krili ter čivkne. Videti je, da je prav zadovoljen.

Kako naj še govorim, kako naj še pišem? Samo čudim se še lahko iz vse svoje duše:

Kako je vse lepo! Kako je vse lepo!

Literatura in tendenca

Kristjanu se kultura utemeljuje v svoji osnovni ambivalenci, kot orodje luči in kot orodje teme. Vse je odvisno od predznaka, ki jo pogojuje.

Kakor nož, kakor ekrazit, kakor atom.

Naj bo tukaj zapisana beseda, ki vzbuja žvižganje celotnega sinedrija modernega farizejstva: **tendenca.**

Je bila kdaj v zgodovini človeštva kakšna doba, ki je bolj histerično posiljevala možgane, ki je bolj vsiljivo indoktrinirala in bolj perfidno manipulirala kakor doba modernih totalitarizmov?

Vsak ideološki enodnevnež se lahko natrpa tendence do počenja, samo kristjan se je mora sramovati.

Res se je sramuje, ko da njegova tendenca meri bistveno kam drugam kakor v povečanje človeka.

Vrsta znanih katoliških pisateljev si je izvolila znamenito finto: oni niso katoliški pisatelji, ampak samo pisatelji, ki so slučajno katoličani.

Čemu takšen strah, da se sredi naše uboge umetniške snovi, vmešene z vsemi stranskimi proizvodi izvirnega greha, ne bi odražala senca odrešenja, senca križa.. Čemu takšno odrivanje umetnosti v nekakšno humanistično brezspol-

nost?

In navsezadnje: ali bi svetovna literatura imela brez tendence Aristofana in Lukreca, Danteja in Dostojevskega?

Še več: ali ni evangelij knjiga najmilejše in obenem najmočnejše tendence? Ali ni Kristus sama božja tendenca k resnici, k luči, k nesmrtnosti? Zakaj naj bi se ga torej kristjan, ki mu onkraj veličastja kulture sije veličastje križa in vstajenja, sramoval?

— — —

„Z dobrimi čustvi se pišejo slabi romani: ta Gideova krilatica pušča kristjana popolnoma ravnodušnega; pušča jo tam, kjer je, na sipini esteticizma.

Sicer pa bi lahko tudi sam vrgel krilatico za krilatico: Kje pa je brez dobrega čustva kak dober roman?

Prav tako ga malo gane ono zarotovanje proti tendenci, ki ga je polno filozofsko delo Benedetta Croceja.

Ne glede na vprašanje o kategorijalni avtonomnosti umetnosti kot neodvisne manifestacije duha vidi v tistem zarotovanju onemogel klic iz pokrajine moderne smrtne sence, sredi brezcilnih razvalov onkraj meje dobrega in zlega.

Nobena veljavna literatura ni bila nikoli brez tendence.

Kdor ničesar noče, ta nima ničesar povedati.

— — —

Kultura in zadnja stvarnost: kakšen dražljiv binom!

Najprej: ali se kultura more odpovedati spraševanju po zadnji stvarnosti?

Marx takšnega spraševanja niti ne dovoljuje, češ da je „pseudoproblem“.

To se pravi: raziskovati, kako so Hetiti kovali konja, ali ima delfin inteligenco, iz česa je kameenje na luni, ali je kurje oko izderljivo, ali je res Heine nekje na poti med Hallejem in Leipzigm češplje klatil — vse to so „resnični problemi“, ki si tudi natikajo v svoje gumbnice ugledne značke, od Zgodovine do Geologije.

Takšno spraševanje je zakonito. Spraševati pa, odkod prihajaš in kam greš, čemu sploh živiš — to je lažnivo in alienantno.

Kakšna sumljiva diskriminacija! Kakšno zakompleksno prometjstvo, Li se do vratu odeva v takšen transcendentalen tabu!

Toda kaj, če bi poskusili izbristati ta „pseudoproblem“ iz zgodovine človekove kulture? Ali ne bi v eni sapi odpihnili iz nje skoraj vso filozofijo od Platona prek Avguština do Blocha, ampak tudi skoraj vso literaturo od grške tragedije prek Danteja do Shakespeara in Dostojevskega?

Kaj dela pri nas Prešerna velikega, če ne ravno „pseudoproblem“ človeške ontološke tragičnosti?

Kaj ostane od Cankarja, če mu odvzamemo takšen tipičen „pseudoproblem“, kakor je njegovo znamenito hrepenenje, razen če to hrepenenje zreduciramo na neko več ali manj sindikalno pogrešanje?

Kaj ostane od Kosovela, če mu odrečemo pravico do njegovega oceana?

Odkod šarlatanstvo tolike moderne literature, če ne prav od pomanjkanja razmerja do „pseudoproblema“ zadnje stvarnosti?

Odkod vtis bednosti, ki ga daje strukturalizem, če ne od njegovega zatohlega imanentizma?

Seštevek je na dlani: odpravimo iz veselja duha ta „pseudoproblem“ — razmerje do absolutnega — in bomo spodrezali korenine ne samo umetnosti in filozofiji, ampak tudi zmožnosti človekovega samopreseganja, zaleta v neskončnost, ekstaze in utopičnosti, ugasnili bomo božjo iskro v človeku, kratkomalo bomo uničili človeka.

Resnica je, da je človek predvsem toliko človek, kolikor se presega, torej kolikor si je „pseudoproblem“.

Kristjanu ni težko identificirati tega „pseudoproblema“ s Kristusovim unum necessarium. To ne pravi, da najde prav v tem „pseudoproblemu“ svojo luč in svojo moč, smisel sebe, naroda, zemlje, kozmosa. Zakaj ta pseudoproblem ni v zadnjem nasledku nihče drug kakor Kristus.

v družini

PRVA LETA ZAKONA

Vsak začetek je težak in tudi zakonu ni prizanešeno z mnogimi težavami prav v začetku, kakorkoli se je verjetno začel z velikim upanjem in navdušenjem. Zato tudi ni čudno, da je večina ločitev prav v prvih letih zakona. Za kakšne težave gre?

Najprej pomislimo na to, da se poročata dva svetova, dva človeka, ki nikdar nista enaka niti bogve koliko drug drugemu podobna. Morali bi pa reči še več. Poročata se dve različni vesolji — moški in ženska. Moški, ki je površinsko bitje in je centrifugalno — sredobežno, se pravi tako, da rado odhaja od doma v zunanji svet razuma, delovanja, udejstvovanja, organiziranja, uveljavljanja — in ženska, ki je centripetalno — sredotežno bitje, ki teži k domu, k domačemu vzdušju, k čustvenemu življenju, k ukvarjanju z ljubljenimi bitji, predvsem otroki.

Kako ne bi potem ob začetku zakona in še nekaj let zatem prihajalo do neuporabnosti in neskladnosti, kot se to dogaja mladima glasbenikoma, ki prvič igrata skupaj. Nekdo je duhovito dejal, da naj se poročen moški kar za vedno poslovi od upanja, da bo kdaj svojo ženo res razumel...

Kakorkoli je trditev pretirana, je vendar v njej veliko življenjske resnice in izkušnje.

Težave pa niso samo zato, ker sta se poročili dve vesolji, moški in ženska. Pač pa tudi zato, ker je davno pred poroko imel vsakdo svojo predstavo in tudi skušnjo o zakonu in družinskem življenju, saj je izšel iz svoje družine. Ta misel o zakonu ni različna samo zaradi različnosti spolov, ampak tudi zaradi različnih vrst vzgoje, zaradi različnih tipov družin in zakoncev. Pri enem je na primer imel glavno besedo oče, pri drugem mati. Ko se dva mlada, ki izhajata iz tako različno živečih družin, poročita, ni lahko usklajati različnih pogledov dveh, kaj šele navad in različnih drž.

Večina se poroči že v polni od-

raslosti, s tolikimi navadami, ki nehotе sozakonca motijo, ker niso take, kot so njegove. Naenkrat namreč živita skupaj in morata spoznavati iz dneva v dan, kako sta si različna prav v malenkostih. V vélikih vprašanjih življenja sta se že veliko pogovorila in prišla več ali manj na skupni imenovalec. O teh nešteti malenkostih nista mogla veliko govoriti, ker jih nista mogla živeti iz dneva v dan skupaj, kot jih živita zdaj. Zato ni čudno, kakor beremo v sodnih zapisih, da je ta ali oni par navedel táko malenkost za ločitev, kot je na primer puščanje brisače v kopalnici na tleh. Vsaka razlika med poročenima je lahko vir težav, že različen okus za hrano. Zato tudi vsaka malenkost, ki jo sozakonec vzame preveč neelastično, preveč samo s svojega vidika, lahko postane velika prilika za velike nesporazume.

Telesna privlačnost, ki je v življenju mladih zaljubljenecv tako živahna in močna, prav tako doživlja prve mesece ali celo leta svoje krize in iskanja, kar zahteva veliko potrpežljivosti, vživljanja, pojasnjevanja in razumevanja.

Gre pa še za nekaj. Pred poroko je minilo morda nekaj let, predno sta se lahko odločila za poroko in se nanjo vsestransko pripravila. To je obdobje precejšnje napeitosti in velikega iskanja ter prizadevanja. Ko sta končno dosegla svoj prvi cilj in se poročila, lah-

ko pride, in večkrat tudi prihaja, do neke oseke, do nekega upadanja prizadevnosti v prilagajanju ali osvajanju drugega. Zato toliko bolj presenetijo zakonce take „velike malenkosti“.

Tudi na področju vere je mladi par prej živel več ali manj ločeno, vsak svoje življenje. Zdaj, ko sta večji del dneva skupaj, naj bi tudi svojo vero živela skupaj, kar nikakor ni lahko. Naprej zato ne, ker tudi vero in verski svet moški doživlja in živi drugače kot ženska. Pa tudi zaradi različne ravni verskega življenja pred poroko. Tako skoraj vsak veren človek po poroki doživlja težave usklajevanja odnosov do Boga, Kristusa in Cerkve kot posameznik in kot sozakonec. Sámo versko življenje poročenih ne more biti enako tistemu pred poroko.

Če pa mlada zakonca že vnaprej vesta za te težave in jih predvidevata, se tudi laže pripravita nanje in jih prej prerasteta. Vedno znova bosta skušala usklajevati različne poglede in navade. Skušala bosta tudi velikokrat popuščati drug drugemu in potrpeti. Počasi bosta uvidela, da skladen zakon ni v enakosti, ampak v edinosti, ki raste iz vedno bolj zrele ljubezni, in da je velika pomoč pri tem spoštovanje različnega gledanja, mišljenja, delovanja in odzivanja. S takim prizadevanjem se bosta — dà tako rečemo — zbirala v Jezusovem imenu in bo zato ta nevsiljivi družinski prijatelj vedno med njima.

Tudi in še posebej takrat, kadar bosta stopila pred Boga in mu morda takole govorila:

Ti si vir ljubezni in si najino odločitev, da vztrajava vse življenje v dobrem in hudem skupaj.

potrdil z zakramentom zakona. Spominjaj naju tega in nama pomagaj, da se bova vedno bolj spoznava, razumevala in zato tudi ljubila.

Vital Vider

*Za mladino
za mladino*

Recepta ne poznamo, piškote pa znamo jesti

Naš prijatelj Marko je imel god pa nas je povabil na piškote. Bilo nas je deset najboljših prijateljev, ministrantov. Ko bi videli, koliko najrazličnejših piškotov je napekla Markova mama! Za večino nisem niti vedel, kako jim pravijo. Udarili smo po njih, kakor bi prišli naravnost iz gozda. Jedli smo, se pogovarjali in smejali, nihče pa ni pomislil, iz česa so narejeni piškoti. Le jedli smo in hvalili Markovo mamo, ki nas je tako lepo postregla.

Naslednji dan nas je župnik presenetil. Vprašal me je:

„No, Tonček, kako je bilo vše-

raj na Markovem godovanju?“

„Perfektno!“ sem ustrelil kakor iz topa. On pa se ni dal.

„Kakšne piškote ste jedli?“

„Ne vem, bilo jih je več vrst.“

„Pa veš vsaj to, iz česa je Markova mama pekla piškote?“

„Ne vem,“ sem priznal. „Gotovo iz sladkorja, čokolade, orehov... in tako iz samih dobrih reči.“

„Ne veš recepta niti za eno samo vrsto?“

Meni se je vse skupaj zdelo že nekoliko čudno, zato sem pokazal na Marka.

„Morda pa ve on.“

„Ne, ne vem,“ je priznal tudi Marko.

„Kako ste mogli jesti piškote, če ne veste, kako in iz česa so narejeni?“ se je čudil naš župnik. „Ali ste jih sploh znali jesti?“

„Pa še kako,“ smo se začeli smejeti. „To pa res ni bilo prav nič težkega, ko pa so bili tako dobri.“

„Vidiš, vidiš. Imamo pa tudi veliko zelo dobrih in okusnih reči, ki so hude strupene,“ je nadaljeval naš župnik s hudo resnim in zaskrbljenim glasom.

„Ne. Toda te piškote je pekla Markova mama za njegov god. Saj ne morejo biti strupeni!“

„A tako. To pomeni, da zau-pate dobri mami in jeste njene piškote, pa čeprav veste samo to, da so sladki in da vam teknejo? Je tako?“

„Tako je,“ sem dejal.

„To sem želel slišati, Tonček. Pa prav od tebe,“ je nenadoma dejal naš župnik. Poskušal sem se spomniti, kakšno zvezo ima to z menoj. Ni mi uspelo, pa mi je pomagal naš župnik.

„Ali se spominjaš, kako se ti je zadnjič za malo zdelo, ko sem ti dejal, da ne vemo, iz česa je Bog ustvaril telo prvega človeka. Povedal sem vam, kako nas uči sveto pismo, da je Bog telo prvega človeka ustvaril iz zemlje, ne vemo pa natančno, kaj to pomeni. Najbrž gre za neko otipljivo stvar, nekaj, kar je že bilo ust-

varjeno. Vemo, da naše telo sestavljajo iste prvine kakor živalska telesa. V telesu je kalcij, ki ga najdemo v kameninah; je voda kakor v rekah in potokih, železo kakor v rudnikih. Ali je Bog vse te prvine zložil skupaj? Mogoče, toda recept nam ni povedal. Ti, Tonček, si se takrat jezil, češ da to ni prav in da bi bilo bolje, ko bi nam Bog natančno povedal recept. Ali se spominjaš?“

„Seveda se spominjam, toda ne vem, kakšno zvezo naj bi to imele s piškoti Markove mame. To sem rekel zaradi tega, ker sem bral kot gotovo resnico, da je človek nastal iz opice. Oni to vedo, vi ste pa rekli, da mi ne vemo. Zato sem to dejal.“

„Vidite, otroci,“ nam je razlagal naš župnik, „to je podobno kakor zadeva s piškoti. Ne veste, kako in iz česa so narejeni, veste pa, da jih je pekla dobra mama in da so zelo okusni. Zato jih radi jeste in hvaležni ste mami, da jih je spekla. Prav tako ne vemo točno, kako in iz česa nas je Bog ustvaril, toda vemo, da je Bog dober, vemo, da je življenje lepo, veselimo se ga in hvaležni smo Bogu, da nam ga je dal.“

„Ali to pomeni, da se ni treba jeziti, če nam kdo dopoveduje, da je človek nastal iz opice?“ sem vprašal.

„Ne, ni se treba jeziti, toda tega ne trdi več noben resen znanstvenik. Znanost meni, da se je človekovo telo razvilo iz ne-

ke živalske vrste, ki je ni več na zemlji. Naj mislijo, kajti to ni niti proti veri niti za vero. Človek se ne razlikuje od živali po telesu, temveč po razumu in volji. Samo človek je sposoben misliti, samo on lahko reče, da

ali ne na neko ponudbo. Samo človek ima dušo. Duša pa se ni razvila iz živali, temveč jo je svobodno ustvaril Bog, neskončno modri, dobri in — svobodni. O tem ni nobenega dvoma.

Živko Kustić

Juan Tavčar

II.

Jelovo brdo! Ravno pod Blegašem tiči mala ta vasica sredi rodovitne ravnine, kjer prideluje prebivalstvo svoje življenjske potrebščine. Češnja je glavno drevo in spomladi je krajina povita z belimi vencji. Tudi oreh je tu domačin in sad njegov slovi po vsem pogorju.

V tem pogorju sem preživel otroška svoja leta, kakor živi mlada ptica v gnezdu. Živeli smo kakor kos narave in še obleke nismo imeli. V tisti dobi je v našem pogorju še cvetela nava-da, da otročaj, dokler ga niso poklicali v šolo, ni dobil svojih

hlačic. Nosili smo dolge, do peta segajoče srajce, in kjer smo se igrali, je bilo videti iz dalje, kakor bi se na kupu valjale te vreče bose po snegu in tu in tam podrgnile s krvavo kožo po ledu. Ko je prišla rahla pomlad, staknili smo vsako ribo v vodi, in v gozdu ga skoraj ni bilo gnezda, da bi ga ne zasačilo naše oko, bodisi na zemlji pod grivo, bodisi visoko na veji ob deblu. Pisani pinož, rumeni strnad in zlata taščica — pri nas pravijo tej drobni živalici „šmarnica“ — nobeden ni mogel skriti zakonske svoje posteljice pred nami. Bili smo del narave in nehote smo obču-

tili, da pripadamo k zemlji, kakor pripada k tej zemlji jelka, ki zraste na slemenu Mladega vrha. Z naravo smo skupaj zrastle in eno smo se čutili z njo! Zatorej me sili vse nazaj v rojstni svet in tja me bo sililo, dokler me bodo noge nosile! Kadar zopet pridem v rojstno krajino, me v hipu obdajo otroška leta. Niti najmanjši pripetljaj ni pozabljen in spominjam se vsakega kraja, kamor je nosila ptica svoje gnezdo, kjer smo kurili krese, kjer smo lovili rake-koščake in tolkli kozo „pod novim cesarjem gor in dol“.

Vsi ti spomini ti mrgole pred dušo, telesu pa je, kakor bi se kopalo v bistri okrepevalni vodi.

Ravno tako je bilo tisti dan, ko sem hodil proti Jelovemu brdu. Mehki spomini so me objemali, in ko sem došel do Tomičevega hrastja pod Lovskim brdom, ni vrag, da bi ne bila zapela vuga. In pognala je zlati svoj glas v zeleno dolino. Vuga? Malo pozno je že bilo zanjo. Meni pa se je vendar zdelo, da je bil „stric Matic“, ki prišiva svoje gnezdo na rogovilico pri veji, da mu giblje sapa mladiče v tej zračni zibelki. Ej, škoda, samo enkrat v življenju sem vedel za tako gnezdo, a še to je viselo na tako šibki veji, da nisem mogel do njega!

Nad Lovskim brdom je pričel kazati svoj obraz stari naš Blegaš, a tik njega je čepel okrogli Koprivnik, izza katerega se tako radi privlečejo črni oblaki, da

namočijo polje, kadar je najmanj treba. Takrat je v ozadje stopila Ljubljana in v stran so stopile vse skrbi, ki grenijo življenje samcem po mestih.

Hotel sem sestri pri poti v šumeče resje ter se zagledati v plešasti Blegaš, če me morda še pozna.

A pri poti sta že dva sedela. Pred mano sta že bila prelezla klance do Lovskega brda. Sedaj sta čepela v resju, podobna kupu nesreče, in meni sta se videla kakor omlačena dva snopa.

Mož je pokazal z roko na Blegaš: „Lep je! Na vrhu je v senči, po bregovih pa ga sonce obseva!“

In res je takrat nad goro plaval velik oblak, ki je jemal vase sončne žarke, tako da je bil vrh teman. „Lep je,“ — k meni je obrnil izmučeni svoj obraz — „in če je človek šestnajst let bil notri, se ga komaj nagleda.“

Zagledal se je v goro. Pričelo se mi je svitati, kdo bi bil ta človek. Dolgi zapor mu je bil zoral lice in izpadli so mu bili tudi lasje na glavi. Ni ga bilo lahko spoznati.

Nekdaj je naše gorovje le o tem govorilo, kako sta se kočar Skalar in gruntar Kalar trgala zaradi majhne njivice, ki je bila last beračeva, po kateri pa je hotel bogatin vlačiti posekani les iz svojega gozda, ki je ležal ravno nad omenjeno njivico. Kalar, ki je bil z vso vasjo v sorodu, je imel torej vso vas na svoji strani. Imel je pa na svoji strani še

različne odvetnike, ki so mu denarnico puščali, da je pravda več stala, nego sta bila njivica in gozd skupaj vredna. Skalar je zaradi tega imel proti sebi vso vas in mnogo odvetnikov, ali vzlic temu je končno zmagal v pravdi.

Lahko si mislite, kako sovraštvo je nastalo med Kalarjem in Skalarjem. Bogatin je besnel in bil je — kakor pravimo — vedno pripravljen revnemu beraču „s sekirico dobro jutro voščiti“. Temno sem se spomnil, kako se je govorilo, da sta se v nekem robovju na Blegašu srečala, se spopadla in da se je pri tem Kalar do smrti ponesrečil. Potem je bila dolga razprava in — če sem se prav spominjal — je bil Skalar za vse življenje obsojen v Gradiško.

Pri teh spominih sem spoznal Šimna Skalarja, s katerim sva v otroških letih ovce skupaj pasla, ki je pa bil videti sedaj za najmanj trideset let starejši od mene.

Zopet je ječal: „Lemoj, šestnajst let! In noben dan nisem videl ne Koprivnika ne Mladega vrha in ne Starega vrha. Posušil sem se kot kopriva — ej, huda je bila!“

Ko je nekaj časa molčal, je iztegnil koščeno roko ter pokazal na kraj, kjer se je iz zelenega bukovja kazal bel rob na bregu, katerega obrača Blegaš proti Jelovemu brdu.

„Vidiš, tam za robom je bilo! Na ozki stezi me je srečal, sekiro

je vzdignil in k meni je rinil. Ker pa je bilo deževalo, se mu je spodrsnilo. Truplo in sekira sta pala po skalovju navzdol in, kakor je Bog v nebesih: jaz se ga z roko nisem dotaknil! Vidiš, tako je Kalar umrl!“

Vprašam: „Kako, da so te obsodili?“

„Njegov brat je pričal. Skrit za grmovjem je hotel videti, kako sem Kalarja pograbil in ga potisnil čez rob. Krivico mi je delal in šestnajst let mi je ukradel!“

Do sedaj Šimnova žena Luca ni bila spregovorila. Prejkone je bila v dvomih, ali naj me tika ali vika. — Pri nas so tiste dni imeli samo oženjeni pravico, da so jih vikali: če si vikal neoženjenega, štel ti je to v zlo. Žalibog je tudi ta lepa navada v pogorju ponehala, in kmalu doživimo, da se bodo dekleta iz različnih far med seboj vikala.

Pa Luca se predolgo časa vendarle ni mogla krotiti. Imela je jokajoč, stopen glas, kakor ga ima zajec, če si ga slabo zadel. Povzdignila je ta glas.

„Toliko sem vekala,“ je zastokala, in njene oči so v resnici bile podobne studencu, kadar zgubi vodo v poletju, „toliko sem vekala, ko so mi moža odpeljali. Sosedje me niso pogledali, in če bi Presečnika ne bilo, vzela bi bila konec od lakote. Drugi me tako ni vzel na delo. Dobro leto potem je umrla Špelica — od stradanja. Toliko sem vekala!“

Pri nas ljudje ne jokajo, pri

nas vse „veka“, tako otrok v zibelki kakor žalujoči pri pogrebu. Zatorej je tudi Luca „vekala“, ko so ji moža vzeli in ko je umrlo otroče.

Pa tudi brez vekanja bi bil človek tej ženski verjel, da je veliko trpela pod božjim soncem. V teku tega trpljenja se je je oprijela bolezen, da je s suhim svojim obrazom migala neprestano sem in tja, kakor petelin na vrhu cerkvene strehe, kadar je dvojna sapa v zraku. Ta uboga glava je brez odloga kakor nihalo premikala se od leve na desno in od desne na levo, prav kakor da bi hotela sproti zanikavati, ker je govorila z jokajočim in stepenim svojim glasom. Vse to je napravljalo vtis smešnosti, ali ravno ta smešnost je nehote povišavala — če si nosil kaj človeškega srca v sebi — vtis žalosti, katera je bila materi Luci v toliki meri pri-sojena.

„Tako je tudi Špelica umrla. Pa še tružice mi niso hoteli napraviti v vasi! Morilci in ubijalci nismo imeli nobene pravice!“

Radoveden sem postal.

„Lemojte“ — pa se je takoj popravila — „le moj, zdaj sem te spoznala! Brada ti rase, pa si vendar Kosmov! — Zjutraj je umrla, in povem ti, od stradanja! Na svetu je komaj tri leta bila. Pa nikjer nisem mogla dobiti desk, da bi jo bila spravila, kot se spodobi človeku. Zvečer, ko se je luna prikazala za Goro, sem jo naložila v košek, s katerim smo travo vozili, če smo imeli kravo

pri hiši. Takrat je sadje cvetelo. Naložila in odpeljala sem jo ponoči. Nekaj jablanovih vejic sem položila k nji, da je šla v cvetju od doma.“

Sedaj si predstavljajte to revo, ko je svojega mrtvega otroka v pozni noči vozila po slabih gorskih potih! Vam, mestne gospe, kdo naj verjame, da sploh veste, kaj je trpljenje na svetu? —

„Povedati ne morem, kako mi je bilo tisto noč. Tak pogreb, in nedolžen otrok, ki nikomur nič hudega storil ni! O Jezus! O Jezus!“

Nekaj časa je vzdihovala, narkar je še dostavila:

„Ali brez pogrebecev moja Špelica ni ostala. Ko jo pod Malenskim vrhom pripeljem do prvega ovinka v gozdu, pogledam na tratino pod seboj, pa ti jo primaha tam doli rjav in kosmat zajček. Kak streljaj od mene skoči na pot. Prav nič se ni bal mojega mrtvega otroka. Sredi pota se usede, prav čudno maha z ušesi in si mane z nožico kuštravo glavo. Oči si briše, sem si mislila. Na vse to izgine v bukovje, a povem ti, še trikrat je žival prekrižala pot; vselej je obsedela in si brisala gobček. In vidiš, Bog je poslal tega pogrebca, ker ni bilo ljudi! O Jezus, jaz sem kaj prestala tisto noč!“

Še mnogo sta mi potožila, ali Luca je potem vodila prvo besedo.

Otroka sem pokopala, moža so imeli v Gradiški, fantiček pa je moral v službo, ker ga doma pre-

živiti nisem mogla. Bila sem zapuščena ptica pozimi. Leta so tekla, nato pa sem šla k cesarju.“

Vprašam: „Na Dunaj?“

„Tje, kjer je cesar. Dohtar“ — tu je v moje veliko zadoščenje imenovala našega prijatelja Karla — „mi je vse lepo napisal in v posebnem listu je prosil vse kristjane, naj mi gredo na roko, ker ne govorim nemškega jezika. Nič mi ni računal in še nekaj za pot mi je dal. Hvala Bogu, da so še dobri ljudje na svetu!“

Na dolgo in široko mi je pripovedovala, kako se je vozila na Dunaj, kako je ondi cesarja iskala, kako so ji vzeli prošnjo, da cesarja ni videla, da pa ji je ta vendarle pomilostil moža.

„Zdaj, zdaj imam moža,“ je končala. „Obleko sem mu kupila, da se je napravil, kakor vidiš,“ ponosno je migala z glavo. „Ali ni čeden?“ Čeden sicer ni bil, ker je nova obleka visela na njem kakor na plotu, a pritrnil sem, da je čeden.

Tiho je dodala: „Doma pa mu nimam kaj skuhati. Ni pšena, ni moke in drugega nič. Prvo noč bo moral v posteljo brez večerje.“

Obmolnila je ter me kimaje gledala od nog do glave. Nato je vprašala:

„Ali kaj prida zaslužiš?“

Videl sem, da je s strahom pričakovala mojega odgovora.

„Nekaj že.“

„Toliko, da lahko živiš?“

„Prav lahko!“

Sedaj je trepetala vsaka črta

na upadlem obrazu, dokler ni polagoma iztisnila iz sebe, da bi jima kaj posodil in, pri ljubljennem Bogu! ne podaril. Kmalu smo bili edini, da jima posodim, da si bosta imela s čim kupiti živeža na Malenskem vrhu in da si potem tudi kravo kupita, brez katere jima ni bilo izhajati.

Res smo nato pri Posevčniku na Malenskem vrhu nakupili moke in drugih potrebščin. Trgovcev pa nam je pridal vrečico, katero smo napolnili in katero je potem ves srečen nosil Skalarjev Šimen.

Pri odhodu je Posevčnik omenjal, da je vsa vas v ognju in bi morda ne kazalo, da bi se danes domov vračala.

Pa smo jo le odrinili proti Jelovemu brdu, kjer je bilo splošno mnenje, da „morilec“ ne sme v vas.

Približali smo se prvim hišam.

Čuli smo vpitje in opazili smo, da so ljudje vihteli kole in vile. Razlegal se je krik: „Živ ne bo prišel v vas! Če je oni pod zemljo, naj gre ta za njim!“ V prvi vrsti je divjal Kalar, ki je v rokah nosil zakrivljene gnojne vile. Tudi nekaj žensk je kričalo vmes, in še celo otročaji so tiščali količe v slabotnih rokah.

Ta dva sta obstala in od groze sta skoraj okamnela. „Moli, Luca!“ je zaječal Šimen. Krčevito je tiščal vrečico k sebi, snel črni svoj slamniček z glave, z desnico pa pričel delati križe čez potno svoje čelo.

Zadonela je veličastna molitev o Kristusovem trpljenju in ste-

peni in jokajoči glas kimajoče Luce je presegal vpitje množice. — Kakor veste, nisem bil nikdar posebno vnet za molitev, ali ta prilika me je preobvladala in razoglav sem korakal za onima, ki sta v silnih stiskah iskala pomoči pri Njem, ki je nekdanj trpel za solzni naš svet. Že smo dospeli do sovražne tolpe. Za Biegašem je sonce zatonilo in senca je legala po krajini. Kakor jok je bilo čuti Luce skrhani glas: „ki je za nas krvavo bičan bil, ki je za nas s trnjem kronan bil, ki je za nas križan bil.“ Preplašena ženska ni ostala pri enem; vse skupaj je mešala, tako da je sedaj molila k Onemu, ki je za nas križan bil, potem pa zopet k Onemu, ki je za nas s trnjem kronan bil. Pre-

sunilo me je tako, da sem skoraj videl, kakor bi stopal s trnjem ovenčani in krvavo prebičani O-drešenik s svojim križem pred nami.

In ta dva sta nosila križ z Njim!

Ljudstvo je obmolnilo. Že je nekaj količev odletelo v stran. Matere so pograbile po otrocih in tudi možje so izginjali. Zadnji je odstopil še Kalar in vile je treščil na tlak pred hlevom.

V hipu ni bilo videti žive duše več. Ostal sem sam sredi vasi. Onadva pa sta odkorakala proti svoji podrti koči, in še iz dalje se je čul stepeni in jokajoči glas Luce: „ki je za nas križan bil“.

Tako sem prišel tisti večer na Jelovo brdo.

NAŠE ŠOLE

V šolskem letu 1983:

I. OSNOVNE ŠOLE

Balantičeva šola v San Justu

89 učencev (51 deklic in 38 dečkov). Voditeljica: Angelca Klanšek; katehet: dr. Alojzij Starc; učiteljice: Kristina Jereb, Nežka Lovšin,

Danica Malovrh, Jožica Malovrh, Magda Zupanc, Marija Zupanc, Anica Mehle (petje); pomoč učit. zboru: Ivanka Puhek; predsednik šolskega odbora: Ivan Zupanc.

Baragova šola v Slovenski vasi

67 učencev (32 deklic in 35 dečkov). Voditeljica: Zdenka Jan; ka-

teheti: Jaka Barle CM, Ladislav Lenček CM, Janez Petek CM; učiteljice: Marija Olga Levstek, Marta Rozina, Janja Šušteršič, Radojca Šušteršič; vrtec: Nežka Kalan in Amalija Zajc; predsednica šol. odbora: Marija Črnak.

Aljaževa šola v Bariločah

5 učencev (2 deklici in 3 dečki). Voditeljica: Milena Arko; petje: Zalka Arnšek.

Cankarjeva šola v Berzateguiju

1 učenec; učiteljica: Betka Vitrih.

Jegličeva šola v Slovenski hiši

26 učencev (14 deklic in 12 dečkov). Voditeljica: Marjana Batagelj; katehet: Janez Pintar; učiteljice: Marija Novak, Marica Skvarča, Marjeta Dobovšek; vrtec: Lojzka Dimnik, Eva Schiffrer; knjižničarka: Miroslava Albano.

Tečaj za kasteljansko govoreče otroke:

13 učencev: 5 deklic in 8 dečkov. Voditeljica: Marjana Batagelj; učiteljici: Marjetka štefe in Irma Pérez. Preds. šol. odbora: Janez Mežnar.

Jurčičeva šola v Carapachayu

20 učencev (4 deklice in 16 dečkov). Voditeljica: Mara Pleško; katehet: Matija Borštnar; učiteljice: Anica Klemen, Majda Knap, Metka Slabe, Silva Blazinšek (petje); preds. šol. odbora: Marjan Amon.

Krekova šola v Tucumanu

13 otrok (9 deklic, 4 dečki). Vo-

diteljica: Jožejka Žakelj; katehet: Lojze Urbanč; učiteljica: Danica Draksler.

Prešernova šola v Castelarju

47 učencev (24 deklic in 23 dečkov). Voditeljica: Mija Markež; katehet: France Bergant; učiteljice: Iva Vivod, Nadica Kopač, Monika Češarek, Helena Dolinšek (vrtec), Pavle Rant, Anka Gaser (petje), Veronika Zurc; telovadba: Dominik Oblak, Marjanca Malalan, Cvetka Kopač; preds. šol. odbora: Avgust Pogljajen.

Rožmanova šola v San Martinu

52 učencev (18 deklic in 34 dečkov). Voditeljica: Katica Dimnik; katehet: dr. Jure Rode; učiteljice: Saša Golob, Olga Lenarčič, Darinka Zorec, Bernarda Zihlerl (vrtec), Marjeta Boltežar (petje), Cirila Žužek; telovadba: Regina Truden in Ana Marija Podržaj; Marta Dimnik (petje); preds. šol. odbora: Gregor Verbic.

Slomškova šola v Ramos Mejiji

85 učencev (43 deklic in 42 dečkov). Voditeljica: Helena Malovrh; katehet: Jože Škerbec; učitelji: Marjan Loboda, Vladi Selan, Alenka Poznich, Saša Omahna, Olgi Urbančič, Terezka Žužek, Karla Malovrh, Vera Breznikar, Alenka Smole, Alenka Magister; petje: Anica Šemrov; preds. šol. odbora: Lojze Lavrič.

Šola sv. Cirila in Metoda v Mendoziji

38 učencev (17 deklic, 21 dečkov). Voditeljica: Lenčka Božnar. katehet: Jože Horn; učitelji: Rudolf

Hirschegger, Francka Grintal, Marjanca Bajda (petje).

Tečaj za kasteljansko govoreče otroke: 8 deklie, voditeljica: Helena Bajda.

II. SREDNJEŠOLSKI TEČAJI

Srednješolski tečaj ravn. Marka Bajuka v Slovenski hiši

Ravnatelj: prof. Tomaž Debevec; tajnica: Marjana Marn; knjižničarki: Nataša Krečič in Kristina Pérez. Dijakov: 180; 2 dijaka iz Córdoba prihajata k izpitom.

Poučevali so: verouk: msgr. Anton Orehar; slovenščino: Mirjanka Voršič, Minka Simčič, lic. Albin Magister, dr. Katica Cukjati, Mirjam Jereb, lic. Franci Markež, prof. Marjanka Kremžar in Maks Nose;

lepo vedenje: prof. Neda Vesel; zemljepis: Andrej Krečič in prof. Cvetka Pavlovčič;

zgodovino: Tomaž Debevec, Tine Debeljak ml., Božo Stariha, Pavle Rant in Veronika Kremžar;

svetovne nazore: dr. Marko Kremžar in dr. Katica Cukjati; temeljne družbene vzgoje: Pavle Rant in Veronika Kremžar.

Podružnica v Slovenski vasi

Ravnatelj: Dušan Šušteršič. Dijakov 30.

Poučevali so: verouk: Jakob Barle CM in Jože Bokalič CM;

zgodovino: dr. Andrej Fink; zemljepis: Anton Gale; nastop: Ladislav Lenček CM; literaturo in slov. slovnico: Lovre

Jan;

slov. slovnico: Andrej Rot; slov. literaturo, organizacijsko teorijo: Dušan Šušteršič.

Podružnica v Bariločah

Ravnatelj: dr. Vojko Arko, verouk: Zalka Arnšek.

Dijakov 9.

Podružnica v Mendози

15 dijakov.

Poučevali so:

verouk: Jože Horn; slovenščino: prof. Božidar Bajuk; domoznanstvo: inž. agr. Marko Bajuk.

KRSTI, POROKE IN SMRTI V SLOVENSKI SKUPNOSTI V ARGENTINI V LETU 1982

Podatke ponatiskujemo iz „Oznaniča“.

Krščeni so bili: Ana Jimena Paz Hirschegger, Lucija Lorena Hirschegger, Marija Marjeta Abihaggle Glebšič, Adrijan Jože Llaños Nemanich, Natalija Angela Grum, Marjana Pavla Urbančič, Marija Soledad Comito Gorišek, Marija Andreja Burja, Veronika Justina Selan. Pavel Maksimilijan Klemenčič, Aleksander Šuc, Jakob Damijan Hirschegger, Milena Arigoni štirn, Ezekijel Danijel štefančič, Marjana Petkovšek, Gabrijel Suárez Barle, Miriam Žnidar, Kristijan Tomaž Rant, Cecilija Mulc, Marjan Ivan Mulc, Marija Evgenija Neme Krvina, Damijan Andrej Omahna, Pavel Martin Zupanc, Matija Lazar, Nadja

med nami v Argentini

Marija Kogovšek, Tomaž Wilker Komar, Martin Franc Hostnik, Ivan Maksimilijan Oven, Mariela Aleksandra Matilla Fabjančič, Barbara Senovršnik, Damijan Gabrijel Krivec, Martina Andreja Golob, Irena Erjavec, Monika Helena Štefe, Friderik Vladimir Strate Pezdirc, Rozka N. Nakielski Munda, Mihael Angel Horvat, Milena Perklič, Adrijana Veronika Pugelj, Andrej Žnidar, Andreja Veronika Puntar, Nikolaj Martin Radoš, Marko Damijan Módiga Grebenc, Friderik Spiandorello Zakrajšek, Martin Alfred Urbančič, Sergij Herman Novak, Pavel Damijan Bevčar, Karel Alfred Kavka,

Poročili so se: Roza Munda in Ruben A. Nakielski, Andrej Aleksander Habjan in Mabel Alicia Paura, Ivanka Triller in Mario Alejandro Magaña, Andrej Hrovat in Graciela Dorst, Lučka Šušteršič in Marcos Rampazzo, Irenej Markež in Ana Skarlovnik, Cvetka Ozimek in Francisco Barreto, inž. Miha Potočnik in Veronika Fajfar, Stanko šenk in Kristina Skvarča, Marjan Habič in Slavka Kokalj, Karel Sterle in

Helena Rode, Helena Hočevnar in Riccardo Canavese, Andrej Drenik in Marija Kocjančič, Ivan Klobovs in Graciela De Bella, Maruška Cesar in Daniel Reina, Edi Blazinšek in Julči Drenšek, Antonio Argentino Mikan in Marica Kurnik, Lenart Kinkel in Marija Novak, Irena Lucija Potočar in Domenico Forace, Alojzij Andrej Durič in Marta Olga Bredanini, Mojca Mikuš in José Omar Contreras, Janez Jože Škerbec in Nora Sonia Cassiccia, Aleksander Marušič in Emi Urbančič, Marko L. Jerman in Marjanka Kremžar, Lojzika Dimnik in Celso E. Arabetti, Sonja Jenko in Alberto Velázquez, Mirjam Cestnik in Héctor Daniel Doldi, Marjan Grohar in Veronika Razinger, Janez Urbančič in Nežka Durič, Magda Beltram in Franco Vetro, dr. Alenka Belič in dr. Roberto Fantini, Pavla M. Korosec in Omar A. Brandán, Toni Kastelic in Lučka Marinček.

Umrli so: Milka Erzetič, Marija Štern, Damjan Hirschegger, Ivan Gutmaher, Ludvik Skok, Marija Omahen, Friderik Erjavec (3 leta), I-

van Ašič, Martin Ašič (13 let), ga. Čuk, Egidija Skolaris, Emil Štumberger, Frančiška Križman, Franc Trobec, Anton Bric, Štefan Drenšek, Janez Repič, Jože Zupančič, župnik Anton Škulj, Marija Maček, Albina Sedej, Franja Magister, dr. Maks Virnik, Karolina Černe, Valentin Černe, Ignacij Pisk, Marija Jerončič, Franc Slavič, Marija Cotič, Alojzij Mazora, Abdon Lokar, Jožefa Bizjak vd. Škrbec, Tone Gorjup, Danica Budinek, Marija Stanič, Ivanka Truden, Alojzija Lesar, Marija Grile, Marija Kunič, Pavla Rozina, Emilija Veršič, Marija Kovačič, Frančiška Telič, Ivan Ahlin, Tone Šerjak, Antonija Šturm, Jože Caserman, župnik Gregor Mali, Marjanca Šmon (5 dni), Marjana Vombergar, Anton Smerajc, Pavla Hacin, Stane Levstek, Karel Jerič, Janez Grbec, Antonija Uštar, Janez Špeh, Josipina Satej, Janez Tršan, Pavla Brandsteter, Rozka Sterle, Ana Žumer, Alojzij Munda, Pavel Pustavrh, Irena Prelog, Mira Perharič, Marija Pustavrh, Lado Levar, Minka Telič, Vena Potočnik, Janez Pekolj.

Svetoletni mladinski večer verskih pesmi in popevk

„Ne bojte se! Odprite na stežaj svoja srca Kristusu!“ je bilo geslo, ki ga je slovenska mladina v Velikem Buenos Airesu izbrala za svetoletni mladinski večer verskih pesmi in popevk v soboto 10. decembra v Slovenski hiši. Pripravljalni odbor je svojo svetoletno prireditev izvirno zasnoval in pritegnil veliko število sodelujočih.

Najprej je bila ob 19,45 v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša z govorom msgr. Oreharja o smislu sv. leta odrešenja. V dvorani je avdiovizual iskal s podobo in besedo v pomen in posledice odrešenja. Mladinski zbor Slomškovega doma je zapel pesmi Cvetke trgam (A. Vavken), Živo verujem (F. Kimovec) in Krasota, Jezus, angelska (I. Hladnik); kvartet Markovič Ave Maria in Lauda Sion (T. L. de Victoria) ter Ko je ljudstvo slišalo (M. Tome); dekliški zbor Zarja iz Slovenske vasi Gallusovo O vos omnes, Ave Marija Andreja Jana in Tomčevo Jezusovo oporoko, oktet „San Martin“ Ave Maria in Pater noster J. Stravinskega in Gruberjevo Prošnjjo; Mladinski zbor „San Justo“ Gallusovo Confirma hoc Deus, Gačnikovo Glorijo in Grumovo Dajte mi zlatih strun, skupina s Pristave „Ko bi ljudje ljubili se“ in „Moj Bog, že noč se spušča“; skupina iz Slomškovega doma „Moj spomin“ in „Jezus kliče me“; Anica, Veronika, Helena in Katica z ansamblom Magnum Molitev (Juvan), Ko bom potrkal (Giambini-Berce), Kdo si in Kadar zvečer. Med sporedom je bila tudi prebrana poslanica mons. Oreharja, vsi navzoči pa so zapeli slovensko svetoletno himno. Bila je lepa prireditev, ki jo je naša mladina skrbno in domiselno pripravila, da bi naša skupnost doжела in živela milostno priložnost svetega leta odrešenja.

Duhovna obnova mlajših deklet in fantov

Duhovna obnova za dekleta od

končane ljudske šole do 18. leta je bila v nedeljo 11. decembra v Baragovem misijonišču v Slovenski vasi od 9. do 18. ure, naslednjo nedeljo pa za mlajše fante iste starosti na istem kraju. Deklet se je udeležilo 80, fantov pa 41, oboje je vodil novomašnik Tomaž Mavrič CM.

Kratke duhovne vaje za žene in može

V zavodu sv. Vincencija v mestni četrti Villa Devoto (G. Mistral 3757) so bile kratke duhovne vaje za žene od sobote, 10. decembra od 18. ure do nedelje 11. decembra do 17. ure, en teden kasneje pa za može. Žena se je udeležilo 72, mož pa 50. Vodil jih je p. dr. Lojze Kukovica DJ.

Praznovanje božiča

Božična skrivnost, razodetje božje ljubezni do človeka in učlovečenje božjega Sina in našega Odrešenika, sleherno leto vernega slovenskega človeka prevzame, da želi praznovati ta osrečujoči praznik sredi svojega verskega občestva. Slovenska polnočnica v cerkvi Marije Pomagaj v Slovenski hiši je leto za letom nekaj enkratnega. Človek ima vtis, da privabi vsako leto več slovenskih rojakov iz vseh okrajev Vélikega Buenos Airesa. Pomenljivo je še posebej število mladih ljudi. Tudi zadnja polnočnica je zbrala toliko naših ljudi, da so čisto zapolnili cerkev in vse dvorišče do zadnjih kotov. Z delegatom mons. Oreharjem so somaševali novomašniki Marko Cukjati, Igor Grohar, Tomaž Mavrič in Jože Repovž. Petje Gallusa pod vodstvom dr. Julija Savellija in delno ljudsko

petje božičnih pesmi je tudi odločilno soustvarilo pristno božično razpoloženje. — Že pred začetkom obreda in ves čas med mašo so spovedovali 4 duhovniki in praktično vsi udeleženci so prejeli sveto obhajilo. — Rojaki so se množično zbrali k slovenskim mašam tudi na sam praznik po vseh slovenskih verskih središčih, mladina je povsod organizirala mladinska božična srečanja, rojaki pa so si prijateljsko segali v roke z božičnimi voščili.

Občni zbor SD v San Martinu

V nedeljo 18. decembra je bil 23. občni zbor Slovenskega doma v San Martinu, ki ga je vodil dosedanji predsednik Franc Fajfar. Preteklo poslovno leto je bilo v znamenju zidanja novih domovih prostorov. Pri volitvah so bili izvoljeni v novi ožji odbor: Stanko Zupančič (predsednik) in odborniki: Franc Fajfar, Franc Lobnik, Marjan Boltežar, Stanko Oberžan, Marjan Jesenovec, Jože Zihherl ml., prof. Alojzij Zupan, Milan Keržič, Mirjanka Voršič ml., Marko Jerman, Jožko Skale, Tone Podržaj ml., Lojze Tašner, Tone Avguštin, inž. Miha Potočnik; v širši odbor: Rudi Dimnik, Tone Možina, Lado Petkovšek, Rudolf Smersu; za namestnike odbornikov: Janez Dimnik ml., Andrej Petelin, Janez Petkovšek, Jure Truden in Stanko Kahne; v nadzorni odbor: Franc Horvat, Janez Dimnik, Saša Golob, Franc Zorec, Franc Zorko in Tone Žagar; vzajemni podporni sklad vodijo Rudolf Ribnikar, Rafael Telič in Jože Zihherl st.

Novice iz Slovenije

Nadškof Šuštar — član Kongregacije za verski nauk

25. novembra je iz vatikanskega državnega tajništva prišel v Ljubljano dekret, s katerim je papež Janez Pavel II. imenoval ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šustarja za člana Kongregacije za verski nauk.

Rajna duhovnika

Franc Čampa

5. novembra je umrl France Čampa, župnik v pokoju. Rodil se je 1. 1909 v Zapotoku pri Sodražici. 1932 je bil v Ljubljani posvečen, bil kaplan v Zagorju in Mengšu in Sodražici, študiral slavistiko, od 1945 do 1965 upravitelj župnije v Mengšu, nato župnik na Raki do zlate maše 1982, ko je stopil v pokoj. Umrl je za možgansko kapjo.

Sodil je med odlične duhovnike nadškofije. Bil je pokončen značaj, izobražen, izvrsten katehet, ljubitelj lepe knjige, osebno skromen. Mengeško cerkev je okrasil z arh. Plečnikom in Bitencem z znamenito krstilnico in še drugimi umetninami. Breznik in Šolar sta ga želela za svojega naslednika za slovenščino v zavodu sv. Stanislava.

Janez Jeretina CM

V Torontu v Kanadi je 6. novembra umrl Janez Jeretina. Rojen je bil 1922 v Rafalčah, župnija Brdo pri Lukovici. Gimnazijo je obiskoval kot dijak Dijaškega doma v Ljubljani, bogoslovje je začel 1942 v Ljub-

ljani, po umiku maja 1945 pa nadaljeval in končal v Pragli v Italiji. V duhovnika je bil posvečen 1947 v Sieni. Iz Italije je s sobrati odšel najprej v Španijo, kjer je bil 2 leti kaplan, od tam pa z njimi v Argentino. Od 1950 do 1972 je deloval pri glavni arg. božjepotni cerkvi v Lujanu. 1972 je bil premeščen v Toronto, kjer je bil najprej kaplan v slov. cerkvi Marije Pomagaj, nato pa v drugi torontski slov. župniji pri Brezmadežni. Od 1. 9. 76 je upravljal slov. župnijo v Montrealu. Veliko si je trudil za novo cerkev in župnijsko središče. Čeprav je čutil bolečine, je odlašal z obiskom pri zdravniku. Ko je končno šel, je bilo že prepozno, rak na črevesju je že preveč napredoval. Trpljenje je vdano prenašal.

Televizijsko središče v Vatikanu

Apostolski sedež je ustanovil lastni televizijski center „Centro Televisione Vaticano“, da bo televizijskim oddajnikom po vsem svetu lahko posredoval lastne televizijske programe, filme, videokasete itd. Kot prvo domače delo so že pripravili polurni film o romanju Janeza Pavla II. v Lurd 14. in 15. avgusta 1983. Televizijsko središče, ki ima svoj sedež v Belvederski palači v Vatikanu, bo vodil 33-letni milanski založnik Tagliabue z 9-članskim upravnim svetom. „CTV“ namerava poleg poročil o papeževih potovanjih pripravljati tudi informacije in dokumentarne filme s področij umetnosti, kulture, dela in o katoliški veri. Zaenkrat ne predvideva izgradnje lastnega televizijskega oddajnika.

KJE JE KAJ

LETO 51

FEBRUAR 1984

UVODNIK	Slovenski škofje rojakom v zdomstvu in izseljenstvu	65
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	Blagoslov luči (Jože Pogačnik)	68
	Cerkev — znamenje sprave (Alojzij Šuštar, nadškof)	70
	Novi cerkveni zakonik (Lojze Kukovica) ..	74
25-LETNICA ROŽMANOVE SMRTI	Z nožem sem porezal vse vezi (Po knjigi dr. Kolariča povzel M. Sch.)	85
SODOBNA VPRAŠANJA	Jezusovi učenci (Tajništvo za nekristjane pri apostolskem sedežu)	75
	Ladja, z mnogimi morji za sabo (A. Rebula)	77
	Človek in denar (Avgust Horvat)	93
	Človek kot oseba v svoji telesnosti (Prenova 6)	101
NAŠA VPRAŠANJA	Protestna izjava SLS	73
	Molitveni obrazci (Alojzij Šuštar, nadškof)	80
	Arh. Vombergar slovenski mendoški mladini	96
	Naše šole v letu 1983	121
	Krsti, poroke in smrti v slovenski skupnosti v Argentini v letu 1983	123
	Med nami v Argentini	124
SLOVENSKA CERKEV	Kratka zgodovina koprške škofije (Po Tvoja in moja Cerkev)	87
IZ SLOVENSKE ZGODOVINE	Romanska umetnost na Slovenskem (Po Inzkovi Zgodovini Slovencev)	91
V DRUŽINI	Prva leta zakona (Vital Vider)	112
ZA MLADINO	Recepta ne poznamo, piškote pa znamo jesti (M. Kustič)	114
LEPOSLOVJE	Iz Krsta pri Savici (F. Prešeren)	67
	Pevcu (F. Prešeren)	72
	Prošnji psalm za rast v kulturi	79
	Ljubite Prešerna! (Oton Župančič)	99
	Cokle (Emilijan Cevc)	104
	Literatura in tendenca (A. Rebula)	110
	Cvetje v jeseni (Ivan Tavčar)	116

M a l o z a š a l o . . . Uvoženo iz Slovenije:

Kmetu na Krasu so davek zelo zvišali. Šel se je pritožiti v Ljubljano. Poslali so ga v Beograd. Tam je vprašal visokega uradnika, zakaj so mu davek tako zvišali.

„Ker smo na Zahodu tako zadolženi.“

„Če bi prodali mojo kmetijo, ali bi lahko poplačali dolg?“

„Kje še!“

„In če ves Kras?“

„Tisto kamenje je malo vredno.“

„Kaj pa, če bi prodali vso Slovenijo?“

„Ja, to bi pa nekako zadostovalo.“

„Takole naredite — pa nikomur tega ne povejte —: prodajte Slovenijo Zahodu, pa se boste vi rešili dolgov, mi pa vas.“

„Kaj so enosmerne ceste?“

„To so tiste, na katerih se lahko zaletiš v drug avto samo od zadaj.“

Ribič se vrne pozno ponoči domov in zakriči: „Žena, mesa ne bomo kupili ves mesec!“

„Kaj si ujel tako veliko ribo?“

„Ne, ampak vso plačo sem zapil.“

Šef nastavljenca: „Ali veste, kako bi svoje možgane spravili na velikost graha?“ — „Ne.“

„Napihniti bi jih morali, krepko napihniti.“

„No, gospa Česen, kako vam gre?“

„Še kar, le zelo tiho je postalo v hiši, odkar mi je umrla zlata ribica.“

Če natanko premislimo, imajo boni za bencin politični pomen: baza je zvedela, kje je pisarna krajevne skupnosti.

No, žarnice nam spet svetijo, omejitev ni več, samo ne vem, s čim jih bomo zamenjali, ko bodo prego-rele.

Plačo imam majhno in moram reči, da je prava sreča, da je toliko reči, ki jih ni mogoče kupiti.

Prihodnost je pred nami, vendar so vrste dolge.

Kanarčku sem prepovedal žvrgoleti: poje neke pesmice, ki niso ravno... Ribicam v akvariju sem prepovedal plavati: ne plavajo na liniji. Jim bom že dal ustvarjalno svobodo! Ta je vendar za zavedne elemente!

Republiški organi so bili mnenja, da si novih spomenikov ne moremo privoščiti, zato so za narodov blagor predlagali, da nekatere že odkrite spomenike še enkrat odkrijemo.

Če imate dvorec, ni težko pripovedovati bajk.

Vse tisto, česar je bilo včasih na tone, bo vsakčas na bone.

Spremenil je veroizpoved: sedaj misli, da je drugi bog.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1984 \$a 550.-. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S. R. L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

